

NORSK KULTURRÅD (Det kollegiale organ) ÅRSRAPPORT 2014

Innhold

Del I. Leders beretning	s. 2
Del II. Introduksjon til virksomhet og hovedtall	s. 2
Del III. Årets aktiviteter og resultater	s. 3
Resultatmål 1	s. 4
Resultatmål 2	s. 6
Kap 320 Allmenne kulturformål	s. 7
Kulturbygg/Rom for kunst	s. 7
Forskning og utvikling	s. 8
Barne- og ungdomskultur	s. 10
Andre formål	s. 11
Kap 322 Billedkunst og kunsthåndverk	s. 13
Kap 323 Musikk	s. 15
Kap 324 Scenekunst	s. 17
Kap 326 Litteratur	s. 19
Kap 328 Kulturvern	s. 20
Kap 320 post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	s. 22
Kap 321 Kunstnerformål – Statens utstillingsstipend	s. 25
Del IV. Styling og kontroll	s. 26
Del V. Vurdering av framtidsutsikter	s. 26
Del VI. Årsregnskap	s. 29
Ledelseskommentar	s. 29
Prinsippnote årsregnskap	s. 30
Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsåret 2014	s. 31
Resultatregnskap/Balanseregnskap	s. 32
Vedlegg: Alle innspill fra seksjonene - Vurdering av framtidsutsikter	s. 35

Del I. Leders beretning

Kulturrådets årsrapport for 2014 vitner om stor aktivitet på alle kunstområder. I budsjettøknaden for 2015 understrekte rådet behovet for en videre satsing på det frie feltet. I 2014 valgte Kulturrådet å prioritere arrangør- og arenautvikling på ulike kunstområder, bl.a. gjennom etableringen av en forsøksordning for gjesteoppholdsstøtte. Kulturrådet startet også et omfattende arbeid for å gjennomgå samtlige litteraturordninger, noe som blant annet innebærer innkjøp av e-bøker, ny fordelingsnøkkel for distribusjon av bøker til bibliotek, forenklet betalingsmodell, tydeliggjøring av kvalitetskrav og avvikling av ankenemnder. Siktemålet er å revitalisere innkjøpsordningene og sikre ordningene som et relevant og betydningsfullt litteraturpolitisk tiltak også i framtiden.

I 2014 ble det foretatt en gjennomgang av Kulturrådets samlede virksomhet. Flere av forslagene i denne rapporten er identiske med forslag rådet selv har tatt til orde for. Ved inngangen til 2015 er blant annet poststrukturen endret, og vi har fått anledning til å se de ulike støtteordningene i en større sammenheng. Dette er avgjørende fordi Kulturrådets arbeid inngår i et større økosystem der kunstnere, kulturaktører, organisasjoner, forskningsmiljøer, politikere og offentlig forvaltning på statlig, regionalt og kommunalt nivå, sivilsamfunnet, utdanningssektoren, media og privat sektor er med på å påvirke utviklingen.

I møte med andre synsvinkler og interesser skal Kulturrådet være en tydelig talsmann for et kunst- og kulturfaglig perspektiv. Alene og i samspill med andre aktører og nivåer skal vi bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig. Samtidig har rådet et særlig ansvar for å stimulere samtidens mangfoldige uttrykk. Årsrapporten for 2014 beskriver hvordan disse viktige og krevende oppgavene er ivarettatt.

Oslo 6. februar 2015

Yngve Slettholm

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Kulturrådet ble opprettet i 1965. Kulturrådet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. Norsk kulturråd forvalter Norsk kulturfond og post 74 og skal arbeide for å:

- Styrke samtidens kunst- og kulturuttrykk
- Bevare, dokumentere og formidle kulturarv
- Gjøre kunst og kultur tilgjengelig for flest mulig

Kvalitet, profesjonalitet og mangfold er sentrale verdier i rådets arbeid. Rådets mandat realiseres gjennom:

- Rådgivning basert på kontakten med feltet og forskningsbasert kunnskap
- Fordeling av tilskudd til kunst- og kulturtiltak etter søknad
- Egne initiativ til prosjekter på bakgrunn av særlige utfordringer

Norsk kulturråd skal stimulere den frie delen av kunst- og kulturlivet og bedre vilkårene for kunstnerisk produksjon og formidling. I kunstfeltene foregår det en kontinuerlig brytning mellom tradisjon og nyskaping, mellom kontinuitet og endring. Dette er en av kunstens drivkrefter og en stadig kilde til debatt. Kulturrådet ser det som en prioritert oppgave å stimulere både til debatten og til de kunstneriske initiativene og arbeider for å styrke den offentlige bevisstheten og kunnskapen om kunst og kulturvern.

Kulturrådet er oppnevnt av Kulturdepartementet og har 10 medlemmer. Under rådet er det 29 fagutvalg (3-5 medlemmer) med til sammen 115 medlemmer. Alle er oppnevnt ut fra fagkompetanse. Samtidig skal utvalgenes sammensetning bl.a. ivareta hensyn til kjønnsmessig likevekt, geografisk spredning og ulike kunstsyn. Et viktig prinsipp er armlengdes avstand. Tildelingene i Norsk kulturfond skal skje uavhengig av politiske eller andre hensyn, bare på grunnlag av kunst og kulturfaglig kompetanse, men mangfold og geografisk spredning inngår i den helhetlige vurderingen.

Kulturrådet har innført elektronisk søknadsforvaltning. Søknadene behandles i en to-trinns prosess der kulturrådets saksbehandlere i trinn én gir en faglig tilrådning til behandlingene i fagutvalgene. I trinn to vurderer fagutvalget hver enkelt søknad og den samlede søknadsmengden og vedtar avslag og bevilgninger. De fleste tildelingene skjer ved enstemmighet på utvalgsmøtene. Ved dissens, i større saker, i saker som behandles i flere fagutvalg og i saker som har prinsipielle sider, lager fagutvalgene en tilrådning for endelig behandling i rådet. Rådet behandler saker av stor økonomisk eller prinsipiell verdi, og kan gjøre endringer i utvalgenes vedtak, men bare til fordel for søkeren.

Tabell 1. Volumtall for Norsk kulturfond ekskl. innkjøpsordningen for litteratur.

Volumtall 2012-2014	2013	2014
Antall søknader til Kulturfondet	7 548	7 100
Antall tildelinger	2 678	2 263
Søknadssum	1 632 354 000	1 599 842 000
Prosentvis tildeling av søknadssum	29 %	30 %
Prosentvis tildeling av antall søknader	36 %	32 %

Endringer fra 2013 – 14

Det har vært en nedgang i antall søknader til fondet på 723 og det er musikkfeltet som har den største nedgangen med 302 færre søknader enn i 2013. Nedgang i antall tildelinger er 561 og musikk utgjør også her den største andelen av nedgangen med 320 færre tildelinger enn i 2013. Den prosentvise tildelingen av antall søknader er redusert innenfor avsetningene til Andre formål og Rom for kunst mens de andre kunstfeltene har en økning.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

I 2014 ble elektronisk søknadsforvaltning implementert for kapitlene under Norsk kulturfond med unntak av innkjøpsordningene, som er av en annen karakter. Mange søkere har rapportert positivt på det elektroniske søknadssystemet, noen søkere har funnet det vanskelig. Vurderings- og beslutningsarbeidet i råd og fagutvalg er forenklet gjennom den elektroniske saksbehandlingen. Kulturdepartementets *Gjennomgang av Norsk kulturråd* ble levert våren 2014 og rådet ble presentert for de anbefalte endringene i organiseringen av råd og utvalg. Rådet igangsatte i 2014 arbeidet med ny strategiplan som skal løpe fra 2015.

Fra 2011 har Norsk kulturråd fått nye oppgaver som følge av at en rekke tilskuddsmottakere (Post 74) er overført til Kulturrådets forvaltning. Kulturrådet har i 2014 styrket dialogen med disse tilskuddsmottakerne og -søkere, og arbeidet målrettet for en helhetlig og faglig fundert tildelingspraksis innenfor rådets samlede ansvarsområde.

Kap 326 Litteratur ble redusert med 10 mill.kr. fra 2014. Uavhengig av dette hadde fagutvalget allerede tatt initiativ til en større gjennomgang av samtlige litteraturstøtteordninger. Fra og med 2015 er det vedtatt flere endringer under innkjøpsordningene for skjønnlitteratur. Avsetningen på kapittel 328 Kulturvern ble også redusert i 2014, og presset på den minste av kulturfondsavsetningene ble forsterket. Avsetningene på kapitlene Billedkunst og Scenekunst ble styrket i 2014, dels gjennom økte bevilgninger, dels gjennom rådets omdisponeringer.

Kulturrådet fikk fullmakt i 2014 til å omdisponere mellom kapitlene 320, 322, 323, 324, 326 og 328 for bevilgningene på postene 55 og 56. Kulturrådets omdisponeringer fremgår i tabell 2.

Tabell 2. Fordeling av Norsk kulturfond 2014 på de enkelte budsjettkapitlene. (i 1000 kr)

(Tall i hele 1000 kroner)	2013	2014 St.prp.nr.	2014 Rådets omdisp. ¹	Plantall 2015
Kap 320 Allmenne kulturformål	69 462	69 758	60 744	71 812
Kap 322 Billedkunst	33 852	37 229	44 519	98 399
Kap 323 Musikk	187 546	177 397	177 397	256 092
Kap 324 Scenekunst	112 593	128 960	130 018	131 168
Kap 326 Litteratur	164 316	154 286	154 952	176 871
Kap 328 Kulturvern	10 224	9 600	9 600	31 372
Sum avsetninger	577 993	577 230	577 230	765 714

¹ Kulturrådet gjorde en opprydding, slik at tiltakene fikk en fast tilhørighet, inkl. tilskudd på det fagområdet de primært blir vurdert innenfor. Ni tiltak ble flyttet til andre kapitler,

Hovedmål 2014:

Norsk kulturråd skal bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter

Resultatmål 1: Bidra til utvikling av kulturelt og regionalt mangfold av kulturtilbud av høy faglig kvalitet.

Resultatindikator 1.1: Oversikt over innvilgede søknader etter tilskuddsordning/avsetning.

Resultat: Se fullstendige tilskuddslistor etter tilskuddsordning/avsetning ligger på Kulturrådets nettsider. Se nærmere omtale av de enkelte budsjettkapitlene.

Resultatindikator 1.2: Antall prosjekter som knytter seg til utvikling av barne- og ungdomskultur som er i gang i 2014.

Resultat: Tabellen under viser antall tildelinger og sum tilskudd til barne- og ungdomskultur.

Tabell 3: Barne- og ungdomskultur

	2013	2014
Antall tildelinger	276	340
Sum tilskudd	49 491 000	66 126 000

Overførte tiltak med virksomhetsstøtte (tidligere post 56) er inkludert i antall tildelinger og sum tilskudd. I tillegg er hele tilskuddssummen for noen tiltak som har barn og unge som en del av sin målgruppe regnet med. Mange litteraturfestivaler som ikke er tatt med her, har egne programposter for barn og unge. Under innkjøpsordningene er det kjøpt inn ca. 180 barne- og ungdomsbøker fordelt på skjønnlitteratur (norsk og oversatt), sakprosa og tegneserier.

Resultatindikator 1.3: Geografisk fordeling av bevilgninger i 2013 og 2014.

Resultat: Den trykte årsmeldingen inneholder fylkesvis statistikk over søknader og tildelinger. På kulturrad.no ligger lister for hver ordning/avsetning med tilskuddsmottakere, tilskuddssum og tilskuddsmottakers fylke (basert på søkers postadresse).

Tabellen under gir geografisk fordeling av bevilgninger til kulturvern, barne- og ungdomskultur og Kulturbygg/rom for kunst. Dette er de av rådets arbeidsområder hvor det anses å være størst sammenheng mellom tilskuddsmottakers adresse og tiltakets nedslagsfelt.

Tabell 4: Resultat – geografisk fordeling av bevilgninger 2013 og 2014 (2013 i parentes)

Fylke	Kulturvern (i 1000 kr)	Antall tiltak	Barne- og ungdomskultur (i 1000 kr)	Antall tiltak	Kulturbygg/Rom for kunst (i 1000 kr)	Antall tiltak
Akershus	100 (400)	1 (4)	2 871 (2 341)	20 (17)	925 (1 300)	3 (2)
Aust-Agder	40 (60)	1 (1)	320 (415)	5 (8)	0 (0)	0 (0)
Buskerud	250 (275)	1 (2)	1 121 (209)	13 (5)	930 (380)	2 (2)
Finmark	1 450 (956)	3 (8)	2 993 (5 237)	11 (7)	1 600 (170)	3 (2)
Hedmark	240 (340)	4 (4)	290 (715)	4 (8)	100 (0)	1 (0)
Hordaland	850 (1 385)	6 (6)	2 220 (2 823)	27 (22)	1 659 (2 500)	6 (4)
Møre og Romsdal	205 (205)	2 (2)	550 (14)	5 (3)	0 (0)	0 (0)
Nord-Trøndelag	280 (500)	2 (3)	1 510 (522)	8 (4)	0 (0)	0 (0)
Nordland	530 (130)	6 (2)	3 846 (14 411)	20 (21)	0 (1 585)	0 (3)
Oppland	0 (0)	0 (0)	1 524 (883)	6 (2)	952 (300)	3 (1)
Oslo	4 205 (5 070)	41 (39)	32 485 ¹ (13 637)	126 (109)	9 091 (6 295)	20 (16)
Rogaland	0 (600)	0 (4)	1 695 (435)	6 (8)	1 871 (600)	5 (2)
Sogn og Fjordane	100 (0)	1 (0)	2 160 (53)	9 (2)	1 000 (800)	1 (1)
Sør-Trøndelag	715 (153)	7 (2)	4 437 (2 486)	29 (26)	2 257 (850)	4 (2)
Telemark	0 (35)	0 (1)	1 161 (1 920)	6 (7)	1 338 (400)	3 (1)
Troms	350 (50)	2 (1)	1 805 (554)	16 (6)	470 (3 800)	2 (2)
Vest-Agder	100 (200)	1 (2)	2 316 (547)	8 (5)	500 (0)	1 (0)
Vestfold	120 (45)	1 (1)	2 052 (1 222)	15 (4)	0 (350)	0 (1)
Østfold	100 (390)	1 (3)	770 (1 068)	6 (12)	910 (580)	3 (2)
SUM	9 635 (10 794)	80 (85)	66 126 (49 492)	340 (276)	23 603 (19 910)	57 (41)

¹ Tilskuddssummen inkl. 3 basisfinansierte frie scenekunstgrupper som har fått tilskudd på til sammen kr. 9 272.

Resultatindikator 1.4: Kulturrådets vurdering av geografisk spredning og kvalitet knyttet til de ulike deler av sin virksomhet

Resultat: Kulturrådet arbeider løpende for å gjøre kunst og kultur tilgjengelig for flest mulig og støtter prosjekter over hele landet. I vurderingen av søknadene ligger hovedtyngden på prosjektets kunstneriske kvalitet, men mangfold og geografisk spredning inngår også i den helhetlige vurderingen av søknadene, både på saksbehandlernivå og i fagutvalgets vurderinger. Dersom det foreligger en kvalitativt god søknad fra et område med lav tildelingshistorikk, blir denne ofte trukket fram og prioritert ut fra geografiske hensyn. Fagadministrasjonen har også i 2014 bidratt på kurs i søknadsskriving etter initiativ fra fylker som har ønsket dette. Fylker med lav tildelingshistorikk er blitt prioritert.

De fleste utøvere, komponister, bransjeaktører og institusjoner har tilhold i de større byene der det finnes infrastruktur for øving, spilleutstyr, fagmiljøer, produksjons- og managementstjenester. Samtidig skjer distribusjon og formidlingsvirksomhet (konserter/distribusjon av innspillinger/utstillinger/festivaler mm) over hele landet. I 2014 etablerte Kulturrådet en ny forsøksordning for

arenaer, der det kan søkes støtte til å finansiere gjesteopphold for kunstnere og kuratorer, bl.a. for å styrke arrangører og arenaer også utenfor de store byene.

Det elektroniske søknadssystemet kan så langt bare gi informasjon om søkerens postadresse, ikke kunstuttrykkets/kulturproduktets distribusjon. Kulturrådet har i 2014 arbeidet for å forbedre rapporteringsgrunnlaget slik at det i framtiden kan rapporteres på geografisk spredning også med hensyn til hvor kunst- og kulturtilbudene faktisk presenteres.

Resultatmål 2: Bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter

Resultatindikator 2.1:

Oversikt over alle større forsøksprosjekter som er igangsatt, pågår eller er avsluttet i 2014.

Resultatindikator 2.2:

Oversikt over større forsøksprosjekter avsluttet i 2013 og 2014 som er evaluert eller er under evaluering.

Resultatindikator 2.3:

Oversikt over evaluerte prosjekter som rådet mener bør videreføres utover forsøksperioden.

Resultat for resultatindikatorene 2.1, 2.2 og 2.3 - se tabell 6 nedenfor.

Tabell 5: Resultatindikatorer 2.1, 2.2 og 2.3

Prosjekt	Periode	Evaluering	Videreføring
Kunstløftet	2008-2011 2012-2015	Evaluert i 2011 Evaluering ny prosjektperiode i 2015	Videreført Avsluttes 2015
Prøveordning for kunstnerstyrte visningssteder	2010-2013	Evaluering 2015	Inngår i arrangørstøtteordningen
Hva er det med arkiv?	2012-2014	Ikke avklart	Ikke avklart
Pilotprosjektet arkiv og kompetansesenter/-nettverk for videokunst	2012-2015	Evaluering planlegges	Ikke avklart
Gjesteoppholdstøtte for arenaer	2014-2015	Evaluering planlegges	Ikke avklart
Prøveprosjekt med parallelt innkjøp av p-bøker og e-bøker under innkjøpsordningen for voksne i 2012	2012-2014	Evaluering planlegges	Inngår i innkjøpsordningen for skjønnlitteratur
Periskop – Plattform for kritikk av kunst for barn og unge	2013-2015	Evaluering planlegges	Ikke avklart

Resultatindikator 2.4:

Oversikt over rapporter og utredninger gjennomført på eget initiativ eller i samarbeid med andre i 2014.

Resultat: Rapporter og evalueringer i Kulturrådets skriftserie:

- *Syng ut! Evaluering av aktivitetsmidler for kor*, Stine Meltevik og Marthe R. Ervik
- *Musikk i tall 2012*, Karsten W. Meyhoff, Christin W. Krohn og Jon Martin Sjøvold
- *Begreper om barn og kunst*, Sigrid Røyseng, Anette Therese Pettersen og Ida Habbestad (red.)

Nærmere om de enkelte budsjettkapitlene under Norsk kulturfond

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Avsetningen til allmenne kulturformål under Norsk kulturfond skal nyttes til tverrfaglige satsinger og ymse prosjekter.

Mål kap. 320: Norsk kulturråd skal bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter

Tabell 6: Fordeling av midler under kap 320 Allmenne kulturformål

(i 1 000 kr)

	2013	2014	Plantall 2015
Kulturbygg/Rom for kunst	19 590	22 490	18 000
Forskning og utvikling	2 460	2 485	2 600
Barne- og ungdomskultur	16 945	21 317	21 800
Andre formål	7 380	14 452	22 722
Nye post 56-tiltak	23 087	0 ¹	0
Driftsmidler til tiltak tidl. post 74	0	0	6 690
Sum avsetninger	69 462	60 744	71 812

¹ Kulturrådet gjorde en opprydding i 2014, slik at tiltakene fikk en fast tilhørighet, inkl. tilskudd på det fagområdet de primært blir vurdert innenfor. Ni tiltak ble flyttet til andre kapitler, se tabell 2.

Kulturbygg/Rom for kunst

Tabell 7: Kulturbygg/Rom for kunst

(i 1 000 kr)

	2013	2014	Plantall 2015
Kulturfondets avsetning	19 590	22 490	18 000

Tabell 8: Søknader og tildelinger under avsetningen Rom for kunst 2013-2014

	2013	2014*
Antall søknader	101	138
Antall tildelinger	34	57
Søknadssum	73 271 000	122 119 421
Prosentvis tildeling av søknadssum	27	19

* Tallene inkluderer forsøksordningen Gjesteppholdsstøtte for arenaer, som i 2014 er finansiert av avsetningene Rom for kunst (3 mill.kr.) og Andre formål (1 mill.kr.). Det har kun vært én tildelingsrunde for denne ordningen i 2014, da ble kr. 846 500 av midlene fordelt.

Mål 2014: På bakgrunn av rådets overordnede målsetning om å utvikle kunstens rolle og rom i offentligheten, er det en prioritert oppgave å imøtekomme samtidskunstens behov for produksjons- og formidlingsarenaer innenfor billedkunst, scenekunst, musikk, litteratur og tverrkunstneriske områder. Kulturrådet ønsker med rom for kunst å bidra til at det finnes infrastruktur for kunsten og tilgjengelighet for publikum ved å støtte formidlingsarenaer for profesjonell kunst på høyt nivå.

Resultatvurdering

Det er i 2014 gitt tilskudd til forprosjekter, bygg, etablering av nye arenaer, ombygging og oppgradering av eksisterende arenaer, samt faglig utvikling av arenaer. Prioriterte satsningsområder er blant annet arenebehov for nye og ikke-institusjonaliserte uttrykksformer, tverrkunstnerisk praksis og tverrfaglig samarbeid. Kulturrådet er også oppmerksomt på særlige arenautfordringer knyttet til de enkelte kunstområdene, blant annet gjennom å gi støtte til arenaer med kunstfaglig profesjonell ledelse og kuratorisk visningspraksis innenfor visuell kunst, og til prøvelokaler og programmerende scener for dans og teater. Utvikling av arenaer for profesjonell og framtidsrettet kunstformidling for

barn og ungdom er også høyt prioritert, på tross av at det mottas nokså få søknader til slike tiltak. Andre satsingsområder omfatter utprøving, kunnskapsutvikling, refleksjon og diskusjon på arenaområdet. Kunstnerisk og kulturfaglig innhold og kvalitet ved arenaene har vært sterkt vektlagt i vurderingen av prosjektene. Det er videre lagt vekt på lokal/regional forankring, og forankring i kunstmiljøene. Gjennomføringsevne er gjennomgående et viktig perspektiv i vurderingene.

Forsøksordning for gjesteoppholdsstøtte

Som et ledd i Kulturrådets satsning på faglig utvikling av arenaer, ble det i 2013 vedtatt å sette av til sammen kr 8 mill.kr. fra avsetningene rom for kunst og andre formål for perioden 2014-2015 til å etablere en forsøksordning for gjesteoppholdsstøtte. Arenaer innen alle Kulturrådets kunstområder kan søke tilskudd til å invitere og honorere kunstnere, kunstnergrupper og kuratorer på høyt nivå til opphold og samarbeid om kunstprosjekter og programmering på arenaene. Ordningen skal bidra til å øke det kunstneriske og faglige nivået på produksjonen og formidlingen i kunstarenaene. Ordningen vil imidlertid kunne nå mange flere arenaer, for eksempel kommunale kulturhus og bibliotek som arenaer for de ulike kunstuttrykkene.

Forsøksordningen ble lyst ut sommeren 2014, med første søknadsfrist i september 2014. Det kom inn 32 søknader, og 8 arenaer innen visuell kunst, scenekunst, musikk og tverrkunstneriske områder ble tildelt støtte til gjesteopphold. I vurderingen av søknadene er det lagt vekt på at gjesteopphold skal bidra til å styrke og utvikle innhold og kunstfaglig formidlingskompetanse ved arenaen, for eksempel gjennom kuratering, program og programsamarbeid, og/eller samarbeid med lokale kunstnere eller aktører. Det er også lagt vekt på elementer som internasjonalt samarbeid og utveksling av kunstfaglig kompetanse i Norge. Ordningen videreføres i 2015, og det skal utarbeides et opplegg for evaluering av forsøksordningen i perioden.

Forskning og utvikling

Tabell 9: Forskning og utvikling

	2013	2014	(i 1 000 kr) Plantall 2015
Kulturfondets avsetning	2 460	2 485	2 600

Mål 2014: Oppdrag i tildelingsbrev: Departementet forutsetter at Norsk kulturråd viderefører arbeidet med forskning og utredning. Hovedmålet for Kulturrådets FoU-virksomhet er å produsere og formidle forskningsbasert kunnskap med relevans for kulturrådssystemet og for kultursektoren forøvrig. Forskningen som iverksettes skal undersøke tendenser og fenomener i kunst- og kulturlivet, være av høy faglig kvalitet og bygge på allmennvitenskapelige normer.

Forskningsprosjekter

Kunst, kultur og kvalitet

Kulturrådet har tatt initiativ til et program som skal bidra til å styrke begrepsdannelse og refleksjon omkring kvalitetsvurderinger i kunst- og kulturlivet. Programmet skal kaste lys over mangfoldet av kvalitetsforståelser i samtiden, og har som mål å identifisere og diskutere perspektiver, begreper og teorier om forholdet mellom kunst, kultur og kvalitet. Det ble arrangert innspillseminar til programmet i 2014, og 12 forskere er invitert til å bidra med artikler til en publisasjon i 2015.

Bransjestatistikk for musikk og litteratur

Kulturrådet fikk i 2012 i oppdrag fra Kulturdepartementet å utarbeide en modell for å tallfeste omsetningen av norsk musikk. Målet var å utvikle en metodikk for å beskrive musikkbransjens innenlandske omsetning og eksporttall. Rapport med tall for 2012 ble ferdigstilt i slutten av mars 2014. Satsningen på bransjestatistikk ble i 2014 utvidet til å omfatte musikkbransjens tall for 2013 og 2014 samt utvikling av tilsvarende modell for litteraturområdet.

Litteratur i digitale omgivelser

Digitaliseringen av kulturlivet preger det skjønnlitterære feltet og kan føre til viktige endringer i hvordan litteratur produseres, distribueres, formidles og leses. Likevel er det et åpent spørsmål hvordan litteraturen tematisk og i sin form responderer på digitaliseringen. Det er dette spørsmålet prosjektet undersøker. Hvordan preges litteraturen som kunstnerisk uttrykksform? Hvilke nye sjangre vokser frem? Hvordan preges litteraturen – og lesingen – av å formidles på digitale snarer enn papirbaserte plattformer? En første delrapport fra prosjektet ble publisert i 2013. Hovedresultatene blir publisert i bokform i 2015.

Kulturrådets historie

I 2015 er det 50 år siden Norsk kulturråd ble etablert. Høsten 2013 ble forfatter Alfred Fidjestøl engasjert for å skrive Kulturrådets historie, og boken vil bli utgitt i november 2015.

Kirkemusikken i Norge på 2000-tallet

Kulturrådet har støttet kirkemusikk i mange år. Det er imidlertid begrenset kunnskap om kirke-musikkens utvikling, både med tanke på endringsprosessene som har ledet fram til dagens forhold og hva som vil betinge utviklingen fremover. I lys av disse utfordringene er det iverksatt et forskningsprosjekt som skal beskrive og analysere utviklingen i kirkemusikkområdet på 2000-tallet.

Rom for og innramming av kunst – kunstens transformative kraft

Det har over flere tiår blitt satset stort på bygging av nye kunst- og kulturarenaer i Norge. Store statlige, fylkeskommunale og kommunale ressurser er brakt inn i arbeidet med å utvikle ny infrastruktur for kunst og kultur. Parallelt har det skjedd store endringer i måten kunst produseres og formidles på. I forskningsprosjektet adresseres noen av disse utfordringene.

Kunst og makt

Kulturrådet i samarbeid med Norges forskningsråd og Fritt Ord har tatt initiativ til en tverrfaglig forskningssatsning om maktproblematikk i norsk kunst i dag. Prosjektet skal spesielt studere kulturpolitiske og -økonomiske betingelser for kunst- og kulturproduksjon.

Fri scenekunst i praksis

Kulturrådet har initiert et prosjekt om hvilke tendenser og problemstillinger som gjør seg gjeldende i det frie scenekunstheltet på 2000-tallet. Boken vil bli utgitt våren 2015.

Preliminary Evidence of Spillover Effects in Europe

Kulturrådet er partner i et større forskningssamarbeid som skal undersøke eksempler og metoder for å måle effekter og samfunnsmessige virkninger av tilskudd til kunst og kultur. Prosjektet ledes av Arts Council England, Arts Council Ireland, Creative England og ECCE (European center for creative economy).

Evalueringer

Kulturrådet gjennomfører evalueringer av større utviklings- og forsøksprosjekter som varer et år eller mer. Følgende evalueringer ble iverksatt i 2014: Sceneweb og Danseinformasjonens historieprosjekt, Aktivitetsmidler for kor og Kunstløftet 2012-2015.

Barne- og ungdomskultur

Tabell 10: Barn og ungdomskultur

(i 1 000 kr)

	2013	2014	Plantall 2015
Barn og ungdomskultur	8 945	13 317	13 600
Barn og ungdomskultur (Kunstløftet)	8 000	8 000	8 200
Sum avsetninger	16 945	21 317	21 800

Tabell 11: Søknader og tildelinger under avsetningen Barne- og ungdomskultur 2013-2014

	2013	2014
Antall søknader	512	529
Antall tildelinger	140	130
Søknadssum	94 393 000	85 471 000
Prosentvis tildeling av søknadssum	18	25

Mål 2014: Norsk kulturråds arbeid på området barne- og ungdomskultur bygger på en visjon om at alle barn og unge i Norge skal få oppleve nyskapende og engasjerende kunst og kultur av høy kvalitet.

Resultatvurdering

Erfaring viser at skal visjonen innfris, må Kulturrådet være aktiv når det gjelder å stimulere og ta initiativ til forsøks- og utviklingsprosjekter. En viktig del av Kulturrådets arbeid på området i 2014 har derfor vært å jobbe videre med den flerårige satsingen *Kunstløftet*, som startet opp i 2008.

I 2014 ble også virksomheter som arbeider med barne- og ungdomskultur (som tidligere er overført til Kulturfondet) regnet inn i avsetningen for barne- og ungdomskultur. Avsetningen på området barne- og ungdomskultur i 2014 har med dette vært delt i tre:

- Søknader fra profesjonelle kunstnere og kunstmiljøer om støtte til nyskapende kunstproduksjoner for barn og unge, samt prosjekter som utforsker, diskuterer og bidrar til å fremme vilkårene for og formidlingen av slike produksjoner, har vært behandlet under *Kunstløftet*.
- Søknader om støtte til øvrige formidlingstiltak, verkstedsprosjekter og prosjekter der barn og unge er med som sentrale utøvere har vært behandlet under *Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur*.
- Virksomheter som i hovedsak arbeider med kunst og kulturaktiviteter for og med barn og ungdom har vært behandlet under *Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur*

Siden 2007 er antallet søknader på området barne- og ungdomskultur mer enn fordoblet. Økningen kan i hovedsak forklares med det aktive arbeidet knyttet til *Kunstløftet*. Dette arbeidet gir utslag i bedre og flere søknader til begge støtteordningene under avsetningen.

Avsetningen på området barne- og ungdomskultur skal gå til tiltak for barn og unge i alderen 0 til 25 år. I henhold til strategiplanen for perioden 2011-2014 er det i behandlingen av søknader på begge støtteordninger gitt prioritet til tiltak av høy kvalitet der profesjonelle kunstnere er med, prosjekter som tar vare på barn og unges egne ytringer under ledelse av profesjonelle kunstnere og prosjekter som bidrar til utvikling av nye arenaer, møteplasser og formidlingsformer for barn og unge. Det er også gitt prioritet til tiltak som bidrar til å fremme et språklig og kulturelt mangfold på området barne- og ungdomskultur, og tiltak som bidrar til at norsk språk stimuleres og videreutvikles gjennom engasjerende prosjekter.

I 2014 har *Kunstløftet* i tillegg til den regulære støtteordningen hatt følgende satsninger:

- En engangsutlysning, kalt *Ung Respons*, der barn og unge selv kunne søke om midler til realisering av kunstprosjekter. Det kom inn 57 søknader og 16 prosjekter fikk tilskudd.
- Utgivelse av 2 temaaviser om barn og kunst: *Lek og deltakelse* og *Formidling*
- Publisering av artikkelsamlingen *Begreper om barn og kunst*

Andre formål 2014

Tabell 12: Avsetninger andre formål 2013-2014

(i 1000 kr)

	2013	2014	Plantall 2015
Andre formål	5 750	6 060	14 950 ¹
Norsk kulturråds ærespris inkl. arr.	830	930	1 730 ²
Norsk kulturråds årskonferanse	800	800	0
Overførte tiltak/post 56	23 087	6 662	0
Forsøksordning for gjestekunstner/-programmerer på arenaer	0	0	4 000
Aspirantordningen	0	0	2 042
Driftsmidler til tiltak tidl. post 74	0	0	6 690
Sum avsetninger	30 467	14 4522	29 412

¹ Inkluderer kr. 2 297 mill.kr. som rådet vil fordele på et senere tidspunkt

² Æresprisen og årskonferansen er lagt under samme koststed

Tabell 13: Søknader og tildelinger under avsetningen Andre formål 2013-2014

	2013	2014
Antall søknader	93	232
Antall tildelinger	34	28 ¹
Søknadssum	24 017 000	43 158 920
Prosentvis tildeling av søknadssum	24	14

¹ Fire av tildelingene er tilsagn som er gitt før 2014.

Mål 2014: Norsk kulturråd skal bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter

Resultatvurdering

Andre formål er Kulturrådets avsetning for tiltak som faller utenfor eller går på tvers av de øvrige kunstfeltene/fagområdene. Søknadene som kommer inn dreier seg i hovedsak om tverrfaglige prosjekter, festivaler og kulturarrangementer, men kan også gjelde nye og uetablerte kunst- og kulturuttrykk eller seminarer, publikasjoner, fotoutstillinger og dokumentarfilmer med et klart kunst- eller kulturfaglig innhold.

Det er et stort spenn i søknadene, og en relativt stor andel blir administrativt avvist, som regel pga. at prosjektet det søkes støtte til faller utenfor Norsk kulturfonds formål eller fordi prosjektet omfattes av andre ordninger i Kulturrådet – av 232 søknader ble bare 148 søknader tatt med til behandling i utvalg og råd i 2014. Dette er allikevel en betraktelig økning sammenlignet med 93 søknader i 2013 og 84 i 2012.

Kulturelt mangfold

Av 28 bevilgninger i 2014 gikk 11 til prosjekter som bidrar til å fremme kulturelt og geografisk mangfold i kunst- og kulturlivet: det er gitt tilskudd til jødiske kulturfestivaler i Trondheim og Oslo, kvenske kulturdager i Troms og Finnmark, og de tverrfaglige festivalene *Afrikan History Week*, *Rumifestivalen* og *Bollywoodfestivalen* i Oslo. Det er også gitt tilskudd til prosjektene *TekstLab Ung* og *Open Xpressions*. Prosjektene gir talentfull ungdom mulighet til å utvikle seg kunstnerisk i samarbeid med profesjonelle kunstnere og produksjonsmiljøer, og stimulerer samtidig nyskapende og eksperimentelle kunstneriske uttrykk og formidler disse til bredere grupper av publikum.

En kritisk offentlighet omkring kunst og kultur

Flere av bevilgningene har vært gitt til prosjekter som videreutvikler og utvider en kritisk offentlighet omkring kunst og kultur. Norsk kritikerlag har fått midler til å prøve ut en nettbasert kritikkportal, det er gitt støtte til seminaret *Kulturrikets tilstand* i Oslo og til et annet seminar om sabotasje som

fenomen og som kunstnerisk praksis, i regi av House of Foundation (Moss), samt arrangementsrekken og publikasjonen *Vi har problem vi må slutte å snakke om* i Stavanger, knyttet til lokal deltakelse, synliggjøring av det ikke-institusjonelle kulturmiljøet og kunstneriske uttrykk som tar form av kampanjer, aksjoner og politisk intervensjon.

Rådets egeninitierte tiltak

Andre formål har også en viktig funksjon når det gjelder å gi rådet mulighet til å følge opp sine strategiske satsingsområder, for eksempel gjennom å initiere forsøksprosjekter, og til å sette i gang programmer og satsinger i lys av identifiserte behov på kunst- og kulturfeltet. Rådet har selv initiert og brukt midler fra Andre formål til å delfinansiere etableringen av Gjesteoppholdsordningen og *Periskop –plattform for kritikk av kunst for barn og unge*.

Æresprisen

Kulturrådet har hvert år siden 1968 delt ut Norsk kulturråds ærespris til en person som har gjort en vesentlig innsats for norsk kulturliv. I 2014 gikk prisen til Jan Erik Vold. Prisen er på 600 000 kroner og en bronseløve av Elena Engelsen. Æresprisen ble delt ut i Gamle Logen i Oslo den 9. desember.

Årskonferansen 2014

Årskonferansen hadde tittelen *Til hvilken pris? Finansiering av kunst, kunstnere og kultur.*, ble arrangert den 22. oktober i Lillestrøm kultursenter og samlet mer enn 500 deltagere. I tillegg ble hele konferansen strømmet på internett. Finansiering av kunst- og kulturlivet har vært aktuelt i 2014 gjennom saker som privat finansiering av kunst og kultur, kultur som næring, innkjøps- og støtteordninger for litteratur, musikkbransjens verdiskaping, utredning av kunstnerøkonomien og gaveforsterkningsordninger for museene.

Kulturminister Thorhild Widvey innledet konferansen med regjeringens ambisjoner for å øke innslaget av private finansieringskilder i kunst og kultur. Erik Rudeng og Rasmus Wiinstedt Tscherning holdt hovedinnlegg om både historiske og samtidige trender i finansiering av kultur, i henholdsvis Norge og Norden/Europa. Temaene ble deretter belyst gjennom et innlegg fra Vigdis Moe Skarstein, korte innlegg fra et panel av kunstnere og en diskusjon i et panel av kulturaktører. Konferansen ble avsluttet med en politisk debatt med deltagere fra regjeringen og opposisjonen, hvor både overordnede og konkrete problemstillinger i kulturpolitikken ble diskutert.

Resultatvurdering

Kulturrådets Årskonferanse 2014 hadde et mangfold av innfallsvinkler til temaet finansiering av kunst, kunstnere og kultur. Det er vår vurdering at vi fikk til en nyansert debatt uten å ende opp i en todimensjonal diskusjon for eller mot privat finansiering. De tre kunstneriske innslagene, ved Egil Hegerberg (musikk), Martin Slaatto (dans) og Per-Oskar Leu (video) var viktige bidrag til helheten i konferansen. Konferansen ble avsluttet med en mottagelse i Akershus kunstsenter.

Kap. 322 Billedkunst og kunsthåndverk

Mål 2014: Norsk kulturråd skal bidra til høy kvalitet og mangfold i samtidskunsten, og å styrke formidlingen slik at den profesjonelle kunsten får en tydeligere plass i samfunnet. Kulturrådet skal gjennom sin tildelingspraksis ivareta mangfold og representativitet i kunstfeltet. Det er en sentral oppgave å bidra til refleksjon omkring kunstneriske og kulturelle endringsprosesser, samt utvikling av nye kunstneriske produksjonsmåter, samarbeidsformer og formidlingsstrategier for et sammensatt publikum.

Tabell 14: Fordeling av midler til visuell kunst

(Tall i hele tusen)	Avsetning 2013	Avsetning 2014	Plantall 2015
Ymse tiltak	26 680	28 599	26 766
Kunst og ny teknologi	2 680	2 680	2 000
Utstyrstøtte fellesverksteder	1 340	1 000	1 000
Utstillingsstøtte – kunstnere i etableringsfase	1 502	1 800	2 000
Kunsthøstfestivaler	1 650	2 000	0
Arrangørstøtte for kunstnerdrevne visningssteder og kunsthøstfestivaler	0	0	15 000
Overførte tiltak	0	8 440	9 190
Driftsmidler til tiltak tidl. post 74	0	0	42 443
Sum avsetninger	33 852	44 519	98 399

Tabell 15: Søknader og tildelinger til visuell kunst 2013-2014

	2013	2014
Antall søknader	1 266	1 274
Antall tildelinger	296	330
Søknadssum	185 752 000	195 103 309
Prosentvis tildeling av søknadssum	18	23

Resultatvurdering

Kunstnerdrevne visningssteder

De kunstnerdrevne visningsstedene utgjør en viktig arena for produksjon og formidling av samtidskunsten. I 2010 igangsatte Kulturrådet en treårig prøveordning for kunstnerstyrte visningssteder, basert på øremerkede midler til formålet i Statsbudsjettet. Formålet med ordningen var å styrke og profesjonalisere kunstnerstyrte visningssteder i etableringsfasen, gjennom tilskudd til driftsutgifter som lønn, honorar, husleie og vederlag til utstillende kunstnere. Det ble gitt treårig tilskudd til fem visningssteder. I påvente av at ordningen skal evalueres, er tilskuddet til fire av disse videreført ut 2014. Evaluering av prøveordningen er blitt forsinket, men vil bli igangsatt våren 2015. I tillegg til de virksomhetene som støttes gjennom prøveordningen, er det i 2014 også gitt tilskudd til kunstnerisk program og prosjekter ved flere andre kunstnerdrevne visningssteder i etableringsfasen og flerårige tilskudd til videreføring av etablerte kunstnerstyrte og kuratorinitierte virksomheter.

Kunsthøstfestivaler, Kunsthaller og kunstforeninger

Kunsthøstfestivalene er viktige formidlingsarenaer på det visuelle kunstmrådet, og de bidrar til å synliggjøre samtidskunsten i det offentlige rom, nasjonalt, regionalt og lokalt. Kulturrådet har gitt innspill til departementets vurdering av LIAF (Lofoten International Art Festival/ Nordnorsk

kunstnersenter (NNKS)) i forbindelse med evalueringen av knutepunktfestivalene. Det er i 2014 gitt tilskudd til 12 kunstfestivaler, biennaler og landsdelsutstillinger i Bergen, Stavanger, Oslo, Tromsø, Vestregionen og Trondheim. Det er også i 2014 gitt programmeringsstøtte til flere kunstforeninger og Kunsthaller i eksempelvis Trondheim, Porsgrunn, Oslo, Kristiansand, Fredrikstad, Skien og Asker.

Utstillinger

Utstillingssøknader fra enkeltkunstnere utgjør en stor andel av prosjektene som mottar tilskudd fra avsetningen. Det er gitt tilskudd til 130 større og mindre utstillinger fordelt på mange ulike typer visningssteder over hele landet. Blant annet er det gitt utstillingsstøtte til 72 kunstnere i etableringsfasen. Utstillingene representerer stor variasjon i uttrykk.

Kunstfaglige publikasjoner og seminarer

For å styrke kritisk refleksjon, formidling og dialog omkring den visuelle kunsten og dens plass i offentligheten, støtter Norsk kulturråd blant annet kunstfaglige publikasjoner og seminarer. Det er gitt tilskudd til 44 publikasjoner som inkluderer faglitteratur, artists' books, fotobøker, utstillingskataloger og tidsskrift. Utviklingen de siste årene vitner om styrket kvalitet og økt produksjon, blant annet av fotobøker. Flere kunstnere og skribenter utgir publikasjoner på utenlandske forlag.

Avsetningen utstyrstøtte til fellesverksteder

Fra denne avsetningen er det gitt tilskudd til 7 virksomheter, blant annet Trykkeriet senter for grafikk i Bergen. Det er også gitt støtte til videre etablering av Fellesverkstedet i Oslo, et viktig initiativ med nasjonalt nedslagsfelt, som imøtekommer behovet for produksjonsmiljøer for materialbasert kunst.

Kunst og ny teknologi og Arkiv og kompetansesenter/-nettverk for videokunst

Støtteordningen for *kunst og ny teknologi* har som formål å styrke kunstproduksjon basert på nye medier og ny teknologi. Ordningen er tverrkunstnerisk og gjelder billedkunst, musikk, litteratur og scenekunst. I 2014 ble det behandlet 111 søknader. Kr 2 680 000 ble bevilget til 34 prosjekter. Kulturrådets igangsatte et treårig pilotprosjekt *Arkiv og kompetansesenter/-nettverk for videokunst* høsten 2012 som avsluttes sommeren 2015. Med utgangspunkt i sluttrapporten vil Kulturrådet vurdere videre forvaltning av materialet og forslaget til permanent organisering. Prosjektet vil bli evaluert.

En internasjonal kunstarena

Kulturrådet har de siste årene merket en økt pågang av søknader til visninger/tiltak som bare finner sted i utlandet, til tross for at disse søknadene i prinsippet faller utenfor Kulturrådets ansvarsområde. Antallet søknader har imidlertid gått ned etter at Kulturrådet har tydeliggjort informasjonen på nettsidene om at disse søknadene normalt ikke gis støtte. Unntakene er søknader under ordningen Utstillingsstøtte til kunstnere i etableringsfasen.

Statens utstillingsstipend, Kap 321 Kunstnerformål, post 75

Departementet ba i tildelingsbrevet for 2013 Kulturrådet om å utrede forslaget om regionalisering av Statens utstillingsstipend. Arbeidet ble ferdigstilt i desember 2013 og oversendt Kulturdepartementet i januar 2014.

Kap. 323 Musikk

Mål 2014: Fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse

Tabell 16: Fordeling av midler til musikkformål

(i 1000 kr)

(i 1000 kr)	Avsetning 2013	Avsetning 2014	Plantall 2015
Tilskuddsordning for musikkfestivaler	45 340	45 000	47 945
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	22 100	22 100	22 564
Tilskuddsordning for musikkensembler ¹	40 284	28 793	41 517
Tilskuddsordning for kirkemusikk	6 970	8 020	8 188
Tilskuddsordning for arrangører	26 700	28 000	27 680
Tilskuddsordning for musikere	15 670	16 300	16 642
Andre formål musikk	28 732	29 124	30 177
Likestillingsprosjekter musikk ²	1 000	0	0
Tilskuddsordning semi-profesjonelle kor ³	750	0	0
Driftsmidler til tiltak tidl. post 74	0	0	61 379
Sum avsetninger	187 546	177 397	256 092

¹ Avsetningen er redusert på grunn overføring av ensembler til andre budsjettposter og tilskuddsordninger: Det Norske Solistkor og Edvard Grieg Kor (tidligere Kor Vest) ble overført fra Tilskuddsordningen for Musikkensembler til post 78 – reduksjon med 7 mill.kr. Ungdomssymfonikerne er overført til Ymse tiltak – reduksjon med kr 3 402 000. Nidarosdomens guttekor og Oslo domkor er overført til Tilskuddsordningen for kirkemusikk – reduksjon med kr 1 020 000.

² Det ble i 2013 iverksatt et likestillingsprosjekt med fokus på kjønnsbalansen i musikkfeltet med 1 mill.kr. Dette ble ikke videreført i statsbudsjettet for 2014.

³ I revidert statsbudsjett 2013 ble det gitt kr. 750 000 øremerket vokalfeltet. Det ble ikke videreført i statsbudsjettet for 2014.

Tabell 17: Søknader og tildelinger på musikkområdet 2013-2014

	2013	2014
Antall søknader	3 763	3 213
Antall tildelinger	1 442	1 140
Søknadssum	606 095 000	496 895 000
Prosentvis tildeling av søknadssum	31	36

Tabell 18: Innvilgede søknader fra tilskuddsordningene i musikk 2013-2014

(i 1000 kr)	2013	2014
Tilskuddsordning for musikkfestivaler	106	90
Innkjøpte fonogram/publiseringsstøtte	305	247
Tilskuddsordning for musikkensembler	69	60
Tilskuddsordning for kirkemusikk	79	63
Tilskuddsordning for arrangører	365	214
Tilskuddsordning for musikere	264	221
Andre formål musikk	254	245
Sum tildelinger	1 442	1 140

Resultatvurdering

På musikkscenen i Norge er det utviklet et stort mangfold av musikkuttrykk på høyt nivå i ulike sjangre. Bredden i musikkproduksjon og økningen i tilskuddsmidler gjennom flere år har gitt nye muligheter til å skape, produsere, distribuere og formidle musikk. Søknadssum og antall søknader er redusert på musikkområdet. Dette kan skyldes teknikaliteter, men Kulturrådet har behov for å gå disse tallene nærmere i sømnen for å finne en årsakssammenheng.

Tildelingsbrevet for 2014 ber Kulturrådet prioritere tilskuddsordningene for arrangører, ensembler og publiseringsstøtte.

Arrangørstøtte

Avsetningen til arrangørstøtte er økt kraftig de siste årene. Formidlingsarenaene for musikk er stadig mer varierte, og det er økende interesse for betydningen av arrangørenes programmering og nye

formidlingsformer. Tilskuddsordningene både for arrangører og festivaler bidrar til at det skapes arenaer der musikken møter publikum og har høy prioritet innenfor musikkavsetningen. Kulturrådet har i fordelingen av midler prioritert arrangører med høyt kunstnerisk nivå i programmeringen og evne til langsiktig planlegging. Det er gitt tilskudd til arenaer med kompetanse til å utvikle gode arenaer for musikk i alle sjangre over hele landet. Ved etableringen av arrangørstøtten ble det forutsatt at de lokale og regionale kulturhusene skulle kunne søke ordningen. Kulturrådet har arbeidet aktivt med å informere kulturhusene om arrangørordningen og andre ordninger som Gjesteoppholdsordningen.

Ensemblestøtte og Tilskuddsordningen for musikere

Tilskuddsordningen for ensemblestøtte og Tilskuddsordningen for musikere skal bidra til et kunstnerisk og sjangermessig mangfold og gode kunstneriske produksjonsvilkår og rammebetingelser for profesjonelle musikere. Ordningene bidrar til et stort omfang av konsertproduksjon og turneer i Norge og utlandet. På musikerordningen prioriteres konsertvirksomhet i Norge, spesielt på mindre steder. Det tas også spesielt hensyn til musikeres mulighet for kunstnerisk og markedsmessig utvikling, og at musikere og grupper i ulike sjangre har ulike rammebetingelser og produksjonsmåter. På begge ordninger kan en få tilskudd for inntil tre år om gangen, mens det på musikerordningen også gis kortsiktig konsert- og turnéstøtte. Kulturrådet gir ett- og flerårig støtte til ensembler og grupper og ønsker gjennom denne forutsigbarheten å gi mulighet for dynamikk og utvikling for utøverne.

Kor

Kulturdepartementet har bedt Kulturrådet om innspill til den videre strategien for utvikling av semi-profesjonelle og profesjonelle kor i Norge. I statsbudsjettet for 2014 la den nye regjeringen ned den tidligere ordningen for semiprofesjonelle kor som ble opprettet i 2013. Samtidig ble tilskuddet til Aktivitetsmidler for kor på post 74 økt med 2 mill.kr. Kulturrådet ba Norges korforbund, som fordeler aktivitetsmidlene, om å innrette midlene slik at de semiprofesjonelle korene fikk tilstrekkelig med produksjonsmidler innenfor denne avsetningen. Kulturrådet har etter dette ikke gitt tilskudd til amatørkor på høyt nivå innenfor ensemblestøtten eller musikerordningen.

Publiseringsstøtte for musikk og fonograminnspilling

Publiseringsstøtten for musikkinnspillinger har som formål å øke kjennskapen til og formidlingen av musikk fra Norge, og skal bidra til å opprettholde en bred produksjon av kvalitetsutgivelser. Det kan søkes støtte på bakgrunn av nye albumutgivelser (fysiske og/eller digitale) i alle sjangre med musikere og/eller opphavsmenn som bor og hovedsakelig har sitt virke i Norge. Gjennom tilpasning og utvikling av støtteordningene til publisering og innspilling av fonogram bidrar Kulturrådet til at ny musikkproduksjon blir utgitt og at både ny og eldre musikk og utøvertradisjoner blir dokumentert. Etter at publiseringsstøtten nå har virket i tre år etter omleggingen fra den tidligere Innkjøpsordningen for fonogram, vil Kulturrådet ta initiativ til en gjennomgang/eller evaluering av ordningen og dens virkning på fonogramfeltet.

Andre musikktiltak, prosjektstøtte og bestillingsverk

Kulturrådet finansierer årlig et stort antall bestillingsverk. Formålet er å stimulere til nyskaping, og å bidra til å gjøre komposisjonsmusikken tilgjengelig for flest mulig. Kulturrådet støtter også ulike prosjekter og produksjoner som ikke faller inn under de øvrige støtteordningene i musikkavsetningen.

Rådgivning og evaluering

Kulturrådet har i 2014 gitt departementet innspill til videre strategi for utvikling av semiprofesjonelle og profesjonelle kor i Norge, herunder radiokor. Kulturrådet anbefalte at innsats bør rettes mot å gi eksisterende kor eller nye koretableringer fortsatt økt mulighet til profesjonell produksjon og utvikling. Videre har Kulturrådet gitt innspill til evalueringene av knutepunktfestivaler med spesiell vekt på vurdering av måloppnåelsen i lys av kriteriene kunstnerisk ledende og nyskapende og utviklingsorientert. De regionale kompetansenettverkene for musikkområdet ble videreført i budsjettet for 2014. Kulturrådet har på oppdrag fra Kulturdepartementet utarbeidet nye retningslinjer for ordningen, som ble presentert for de aktuelle aktørene på et dialogmøte i juni 2014. Kulturrådet har igangsatt evaluering av tilskuddsordningen for Kirkemusikk.

Kap. 324 Scenekunst

Mål 2014: Høy kvalitet gjennom utvikling og fornyelse

Tabell 19: Fordeling av midler til scenekunstformål

(i 1000 kr)	Avsetning 2013	Avsetning 2014	Plantall 2015
Tilskuddordning koreografi -forprosjekter	1 700		0
Tilskuddordning scenetekst - forprosjekter	1 700		0
Forprosjekt scenekunst ¹		5 000	5 000
Tilskuddordning for fri scenekunst - dans	21 917	23 500	23 000
Tilskuddordning for fri scenekunst - teater	25 163	29 000	27 500
Basisfinansieringen av frie scenekunstgrupper	28 000	37 500	40 500
Tilskuddordning for formidling av scenekunst/gjestespill	7 100	7 487	7 500
Regionale kompetansesentra for dans	4 100	4 100	4 500
Arrangørstøtte dans/scenekunst ²	3 000	7 000	8 500
Andre scenekunsttiltak ³	3 900	3 800	4 248
Overførte tiltak post 56	16 013	12 632	6 133
Driftsmidler til tiltak tidl. post 74	0	0	4 287
Sum avsetninger	112 593	130 019	131 168

¹Fra 2014 er det opprettet en ny forprosjektordning for scenekunst. Ordningene for koreografiutvikling og scenetekstutvikling er avvirket. ²Fra 2014 er arrangørstøtteordningen for dans utvidet til å gjelde alle sceniske uttrykk. ³Kr. 400' er avsatt til evalueringer FOU.

Tabell 20: Søknader og tildelinger på scenekunstmrådet 2013-2014

	2013	2014
Antall søknader	1 084	1 181
Antall tildelinger	284	342
Søknadssum ¹	496 617 000	533 607 317
Prosentvis tildeling av søknadssum	19	29

¹Vi gjør oppmerksom på at den samlede søknadssummen også omfatter søknader om flerårige prosjekter, spesielt gjelder dette på Basisfinansieringen av frie scenekunstgrupper, Støtteordningen for fri scenekunst - dans og teater og Arrangørstøtteordningen.

Tabell 21: Innvilgede søknader fra tilskuddsordningene i scenekunst 2013 - 2014

	2013	2014
Koreografi –forprosjekter	39	
Scenetekst – forprosjekter	31	
Forprosjekt scenekunst ¹		77
Fri scenekunst – dans	33	48
Fri scenekunst – teater	31	52
Basisfinansieringen av frie scenekunstgrupper	9	11 ³
Formidling av scenekunst/gjestespill	82	88
Regionale kompetansesentra for dans	14	10
Arrangørstøtte dans/scenekunst ²	9	11
Andre scenekunsttiltak	36	39
Overførte tiltak post 56	6	6
Sum tildelinger	284	342

¹Fra 2014 er det opprettet en ny forprosjektordning for scenekunst. Ordningene for koreografiutvikling og scenetekstutvikling er avvirket. ²Fra 2014 er arrangørstøtteordningen for dans utvidet til å gjelde alle sceniske uttrykk

³I tillegg ble tilskuddsnivået til 5 scenekunstgrupper styrket

Resultatvurdering

Det frie scenekunstheltet preges av sjangeroverskridelse og tverrfaglighet i kunstprosessene og uttrykksformene. Dette innebærer endringer i forståelsen av virkemiddelbruk, nye former for organisering av kunstneriske prosesser og nye formidlingsstrategier. De kunstneriske praksisene endrer seg over tid og Kulturrådet vurderer fortløpende endringer og justeringer av støtteordningene.

To nye ordninger; forprosjekt og arrangørstøtte

I 2014 erstattet Forprosjektordningen de to ordningene Scenetekstutvikling og Koreografiutvikling. Den nye ordningen har som formål å stimulere til utvikling og utforskning av metoder, konsepter og idéer som kan lede til nye prosjekter. Målsettingen med en bredere orientert ordning er å kunne favne forprosjekter som tidligere falt utenfor ordningene Scenetekstutvikling og Koreografiutvikling.

Arrangørstøtteordningen for dans ble utvidet til å gjelde alle sjangre innen scenekunst. Ordningen har som formål å gi programmeringsmidler til arrangører som presenterer profesjonell scenekunst av høy kunstnerisk kvalitet. Infrastrukturen for kunstproduksjon og -formidling i det frie scenekunstheltet er geografisk sammensatt. Den forutsetter mobilitet hos kunstnerne og at lokale arrangører rundt om i landet har midler til kunstnerisk programmering. Sammen med formidlingsordningen er arrangørstøtteordningen et viktig virkemiddel i arbeidet med å styrke formidlingen av samtidens scenekunst. Forprosjektordningen og arrangørstøtteordningen vil bli evaluert i 2016.

Fri scenekunst - dans og teater

Den nye forskriften om tilskudd fra Norsk kulturfond ble fastsatt 31.10.2014 og innebar at forskriften om støtteordningen for fri scenekunst av 12.10.1998 ble opphevet. For å sikre innretningen av ordningene for fri scenekunst og for å opprettholde samspillet mellom disse ordningene og Basisfinansieringen av frie scenekunstgrupper, ble retningslinjene justert. En viktig del av justeringen er en presisering av kvalitetskriteriene som legges til grunn for vurderingen.

Basisfinansiering

Avsetningen til basisfinansiering av scenekunstgrupper ble styrket med 9,5 mill.kr. i 2014. Styrkingen er i tråd med signalene fra aktører innenfor fri scenekunst om behovet for langsiktige former for støtte. Et større økonomisk handlingsrom kom både nye scenekunstgrupper og grupper som allerede mottar basisfinansiering til gode. En styrket avsetning ga anledning til å ta større hensyn til forskjellene i søkerens kunstneriske virke. Den økte avsetningen ga samtidig anledning til å prioritere både to nye tilskuddsmottakere og styrke tilskuddsnivået til scenekunstgrupper som allerede mottar støtte. Siden ordningen ble opprettet i 2007, har Kulturrådet fått tilbakemelding om behovet for en årlig regulering av tilskuddet med hensyn til prisvekst i samfunnet. Fagutvalg og råd prioriterte derfor å styrke tilskuddsnivået til flere scenekunstgrupper for å kompensere for manglende årlig regulering.

Kulturelt mangfold

I tråd med Kulturrådets gjeldende strategi, har de faglige utvalgene på scenekunstheltet vært opptatt av å stimulere til rekruttering av aktører som speiler samfunnets kulturelle kompleksitet. Det resulterte i seminaret Hand's up på Nordic Black Theatre i Oslo i januar 2014. Seminaret var et samarbeid mellom Kulturrådet, Nordic Black Theatre, Norsk skuespillersenter og Norsk skuespillerforbund og rettet seg mot utøvende kunstnere og kulturinstitusjoner.

Rådgivning og evaluering

I 2014 lanserte Kulturrådet en evaluering av Pilotprosjekt for utvikling av profesjonelle dansemiljøer som ble startet opp i 2010. På grunnlag av evalueringsrapporten vedtok Kulturrådet å videreføre ordningen under navnet Regionale kompetansesentra for dans. På scenekunstheltet leverte Kulturrådet innspill til departementets evaluering av knutepunktfestivalen Peer Gynt-stemmet ved Gålovatnet.

Kap. 326 Litteratur

Mål 2014: Å sikre nyskaping, bredde og spredning av norsk fag- og skjønnlitteratur. I tillegg er støtteordninger til periodiske publikasjoner, herunder tidsskrift og ukeaviser, plassert under litteraturkapitlet.

Tabell 22: Fordeling av midler til litteraturformål 2013-2014

(i 1000 kr.)

(Tall i hele tusen)	Avsetning 2013	Avsetning 2014	Plantall 2015
Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur, voksne	46 800	44 928	46 500
Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur, barn og unge	30 000	28 800	33 000
Innkjøpsordningen for oversatt skjønnlitteratur, inkl. oversetterbonus	13 200	13 200	13 500
Innkjøpsordningen for ny norsk faglitteratur, barn og unge	7 500	6 118	7 100
Produksjonsstøtte til bildebøker for barn	1 500	1 500	1 500
Produksjonsstøtte til klassikere	1 000	470	470
Produksjonsstøtte til nynorsk litteratur	3 100	2 000	1 200
Produksjonsstøtte til tegneserier	2 400	2 400	2 400
Innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa	21 500	20 640	22 500
Støtte til litteraturfestivaler	4 100	4 280	4 800
Innkjøpsordning nye norsk tegneserier	2 000	2 000	2 254
Andre formål litteratur (bl.a. for barn)	6 600	5 500	5 500
Støtte til periodiske publikasjoner	24 616	23 106	23 116
Driftsmidler til tiltak tidl. post 74	0	0	13 031
Sum avsetninger	164 316	154 952	176 871

Tabell 23: Innkjøpsordningen for litteratur – antall innkjøpte titler 2013-2014

	2013	2014	Endring i pst. 2013-2014
Skjønnlitteratur voksne (automatisk)	218	182*	
Skjønnlitteratur barn/unge (automatisk)	128	131*	
Oversatt skjønnlitteratur (selektiv)	126	120	-5
Sakprosa barn/unge (selektiv)	24	20	-17
Sakprosa (selektiv)	82	77	-6
Tegneserier (selektiv)	11	17	50
Totalt innkjøpte titler	589	*	

*Årgangen er ikke ferdigbehandlet pr. 13.02.15.

Resultatvurdering

Innkjøpsordningene for litteratur

Innkjøpsordningene utgjør rundt 70-75 % av samlet avsetning på litteraturområdet. Gjennom et effektivt og smart system bidrar man til flere måloppnåelser gjennom ett og samme vedtak, siden et innkjøp medfører økte forfatterinntekter, styrking av de redaksjonelle miljøene og tilgjengeliggjøring av litteratur i folkebibliotekene.

Under de selektive innkjøpsordningene bestemmer avsetningene under hver enkelt ordning hvor mange titler som kan kjøpes inn. Flere av disse ordningene har lavere antall innkjøp i 2014 sammenlignet med 2013, noe som først og fremst kan begrunnes med lavere avsetning. Særlig under innkjøpsordningen for oversatt litteratur og innkjøpsordningen for sakprosa for voksne kunne Kulturrådet ha kjøpt inn flere titler dersom budsjettet hadde hatt rom for det.

I de automatiske innkjøpsordningene for skjønnlitteratur for voksne og skjønnlitteratur for barn og unge skal alle bøker som regnes som gode nok, kjøpes inn. Antall innkjøpte bøker vil derfor kunne variere fra år til år, men innkjøpstallet er rimelig stabilt med rundt 230 voksenbøker og 130 barne- og

ungdomsbøker kjøpt inn de siste årene. Dette vitner om en stor bredde og høy kvalitet på ny norsk skjønnlitteratur.

Prøveprosjekt med e-bøker avsluttet 2014

Prøveprosjektet med parallelt innkjøp av papir- og e-bøker til norske folkebibliotek under innkjøpsordningen for skjønnlitteratur for voksne hadde siste innkjøpsår i 2014. Ett bokinnkjøp ble da fordelt på 930 papirbøker og 70 e-bøker (utlånslisenser). I prøveprosjektet har Kulturrådet inngått avtale med ni delprosjekter, som omfatter i alt rundt 130 bibliotek/filialer i vel 60 kommuner. De innkjøpte e-bøkene skal være tilgjengelige i bibliotekene til minst utgangen av juni 2015. I løpet av hele prøveperioden 2012-2014 har innkjøpsordningen gjort rundt 500 titler tilgjengelig som e-bøker for norske lesere gjennom folkebibliotekene.

Gjennomgang av litteraturstøtteordninger

I 2014-2015 gjennomfører Kulturrådet en stor gjennomgang av samtlige litteraturstøtteordninger, og fra og med 2015 er det vedtatt flere endringer under innkjøpsordningene for skjønnlitteratur. Endringene innebærer blant annet innføring av e-bøker, ny fordelingsnøkkel for distribusjon av bøker til bibliotekene, forenkling av betalingsmodellen, tydeliggjøring av kvalitetskrav og avvikling av ankenemnder. Kulturrådet mener disse endringene vil sikre at innkjøpsordningene fortsatt kan være relevante og betydelige litteraturpolitiske tiltak i årene framover.

Produksjons- og formidlingsstøtte

I tillegg til innkjøpsordningene gir Kulturrådet støtte til produksjon og formidling på litteraturfeltet. Produksjonsstøtteordningene er ment å dekke sjangre som av ulike grunner trenger særlig støtte eller som ikke hører naturlig hjemme under innkjøpsordningene. Formidlingsstøtte sikrer at kvalitetslitteratur på norsk blir løftet inn i offentligheten på ulike måter.

Kap. 328 Kulturvern

Mål 2014: Vern om kulturarven

Tabell 24: Kulturvern

(i 1 000 kr)

	2013	2014	Plantall 2015
Kulturvern	10 224	9 600	10 975
Driftsmidler til tiltak tidl. post 74	0	0	20 397
Sum avsetninger	10 224	9 600	31 372

Tabell 25: Søknader og tildelinger Kulturvern 2013 - 2014

	2013	2014	Plantall 2015
Antall søknader	285	258	
Antall tildelinger	86	90*	
Søknadssum	67 900 000	52 973 000	
Prosentvis tildeling av søknadssum	15	18	

* Merknad: 27 av tildelingene er tilsagn som er gitt før 2014.

Resultatvurdering

Hovudfunksjonen med Kulturrådets kulturvernarbeid er å dokumentere og formidle endringsprosesser, og at kulturarvinstitusjonar og andre aktørar skal ivareta den historiske dimensjon i samfunnsutviklinga fram til i dag. Aktuelle målgrupper er kommunar, fylkeskommunar, museum,

arkiv, bibliotek, lag og organisasjonar, dokumentarfilmmiljø og forlag som arbeider med kulturhistorie og kulturvern.

Kulturrådet har også i 2014 lagt særleg vekt på å støtte dokumentasjon og formidling knytta til emne som framstår som forsømte. Av slike kan nemnast kultur og levesett langs kysten, vekselspillet mellom menneske og natur, og handlingsbåren kunnskap – den immaterielle kulturarven.

I fireårsperioden 2010-2013 auka søknadstalet på kulturvern frå 203 til 285, med ein total søknadssum for 2013 på ca kr 68 mill.kr. Søknadstalet i 2014 var 258, og total søknadssum ca kr 53 mill.kr. Desse tala illustrerer det ekstraordinært store presset på ei relativt avgrensa avsetning til kulturvern, som i 2014 var på kr 9,6 mill.kr. Tendensen dei siste fem åra har vore at stadig fleire kulturvernprosjekt over heile landet får avslag på bakgrunn av stramme budsjetttrammer.

Ein generell tendens i fordelinga av både søknader og tildelingar på området, er at det er langt fleire prosjekt som går på dokumentasjon og formidling, enn på fysisk sikring og bevaring av kulturhistorisk materiale.

Kulturrådet har gjennom ei årrekke lagt vekt på å stimulere prosjektbasert arbeid med dokumentasjon og formidling av kulturelt mangfald i Noreg, herunder både samisk historie og kultur, nasjonale minoritetar og nyare innvandring. Å styrkje det fleirkulturelle innslaget i kulturvernet gjer feltet meir relevant i samtida, og vil venteleg skape større respekt og toleranse i det kulturelle mangfaldet som kjenneteiknar Noreg i dag. I 2014 er det gitt løyvingar til slike prosjekt på totalt kr 2 210 000 (2013: 2 046 000, 2012: 1 861 000, 2011: 790 000). Midlane er fordelte på 22 prosjekt (2013: 17, 2012: 20, 2011: 7), altså 24 % av alle prosjekta som har fått kulturvernstøtte.

Eigeninitierte tiltak og samarbeid – forsøksverksemd

Forutan støtten som er gitt til enkeltaktørar etter søknad, har kulturvern i 2014 vore involvert i to større eigeninitierte prosjekt: Det treårige pilotprosjektet *Arkiv og kompetansesenter/-nettverk for videokunst* er eit konkret tiltak som styrkjer arbeidet med dokumentasjon og bevaring av videokunst. Det er eit stort behov for auka medvit om og konkrete tiltak for bevaring av slike kunstuttrykk. Det er løyvd kr 3 mill.kr. frå avsettinga til kulturvern til prosjektet, som blir avslutta i 2015.

I 2014 var kulturvern òg involvert i forsøksprosjektet *Hva er det med arkiv?* Prosjektet er inspirert av det tidlegare prosjektet *Museale forstyrrelser*, og er utvikla i samarbeid med Seksjon for arkivutvikling og Andre formål. Prosjektet har som mål å skape sju kunstprosjekt der arkiv som fenomen og arkivinstitusjonars verksemd og samfunnsrolle er tema. Prosjektet blir avslutta med ein publikasjon våren 2015.

Kap 320 post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd

(i 1000 kr)

	Tilskudd 2013	Tilskudd 2014
Allmenne kulturformål		
Center for Afrikansk Kulturformidling (CAK)	2 379	2 500
Folkeakademienes Landsforbund	7 811	7 811
The Thor Heyerdahl Institute	1 234	1 086
Kulturtiltak på Svalbard (Longyearbyen lokalstyre)	172	151
Nordland Akademi for Kunst og Kultur	1 308	1 308
Norges Døveforbund, kulturarbeid	884	778
Norsk kulturforum (NOKU)	897	789
Norske Festivaler BA	566	580
Norske Kirkeakademiers Fellesråd	1 917	1 917
Seanse – senter for kunstproduksjon	533	700
Stiftelsen Arkivet	1 333	1 173
Voksenåsen – kulturvirksomhet	798	702
Aspirantordningen	2 000	2 000
Stiftelsen Fargespill ¹	500	513
Strunkeveko ²	54	54
Visuell kunst		
Barnas Historie, Kunst og Kultur – Det internasjonale barnekunstmuseet	3 921	4 019
Birka	1 921	1 690
Fotogalleriet	1 829	1 875
Kunst på Arbeidsplassen	865	887
Landsforeningen Norske Malere	1 636	1 677
Nordic Light - International Festival of Photography	533	469
Norsk Billedhoggerforenings Skulpturkontor	1 610	1 650
Stiftelsen kunstkritikk.no	1 862	1 909
Norske Grafikere	1 764	1 808
Norske Kunstforeninger	5 287	5 287
Norske Kunsthåndverkere	9 857	10 103
Norske Tekstilkunstnere	1 353	1 387
Se kunst i Nord-Norge – SKINN	2 065	2 177
Tegnerforbundet	2 236	2 292
Unge Kunstneres Samfund (UKS)	3 693	3 785
Bergen Assembly	3 000	3 075
Kunstnerforbundet		400
Tromsø kunstforening		400
Oslo kunstforening		400
Musikkformål		
Aktivitetsmidler til kor	2 234	4 234
Bok- og blueshus, Notodden	1 586	1 586
Brak - Bergen Rock Aktører	1 133	1 161
Cosmopolite Scene	2 132	2 185
Dokkhuset Scene	826	847
Kirkemusikksenter Nord	325	333
Kompetansenettverk for musikk	5 490	5 490
Midtnorsk Jazzsenter	2 077	2 077
Musikk og ungdom	709	727
Musikkutstyrsordningen	32 941	32 251
Norsk Jazzarkiv ³	1 285	0
Norsk Komponistforening - tilskudd trykking av noter	453	453
Norsk Visearchiv ³	1 834	0
NOTAM - norsk senter for teknologi i musikk og kunst	4 595	4 710
Ny Musikk	3 400	3 485
Samspill - International Music Network	1 021	1 047

Sørnorsk Jazzsenter	1 806	1 851
Tilskudd til kjøp av musikkinstrumenter for skolekorps	11 417	11 417
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner	29 429	27 956
Trondheim Jazzorkester	2 025	2 076
Vestnorsk Jazzsenter	3 043	3 119
Østnorsk Jazzsenter	2 666	2 716
Folkemusikk Nord		500
Midtnorsk senter for folkemusikk og folkedans		500
Scenekunstformål		
ASSITEJ Norge	471	471
Buskerud Teater	898	790
Dansearena Nord	517	530
Døvetolking av teaterforestillinger	513	513
Grenland Friteater/Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival ⁴	5 099	0
Landsforbundet Teatrets Venner	371	326
Markedet for Scenekunst, Sandefjord	217	191
Rom for Dans	1 699	2 000
Studium Actoris	993	1 018
Tilskuddsordningen for historiske spill/friluftsspill	3 623	3 188
Unima Norge	479	491
Litteraturformål		
Agenda X Skriveverksted	1 359	1 393
Bjørnsonakademiet	439	386
Bjørnsonfestivalen	1 910	1 681
Bokbyen i Fjærland	354	363
Bokbyen ved Skagerak	354	363
Foreningen !Les	3 047	3 200
Leser søker bok, Foreningen	6 040	6 200
Norsk Barnebokforum (IBBY Norge)	80	80
Litteraturhuset i Oslo		3 000
Litteraturhuset i Bergen		1 000
Litteraturhuset i Fredrikstad		500
Museums- og kulturvernformål		
VilVite - Bergen Vitensenter – skolesekkmidler	1 061	934
Emanuel Vigelands Museum	205	205
Falstadsenteret	533	469
Landslaget for lokalhistorie	462	474
Midtnorsk Vitensenter - skolesekkmidler	1 590	1 399
Nordnorsk Vitensenter – skolesekkmidler	1 061	934
Norges Husflidslag	13 198	13 528
Norges kulturvernforbund inkl. den norske kulturminnedagen	783	803
Norges museumsforbund, inkl. Museum of the Year Award	1 448	1 484
Norsk Folkeminnelag	85	87
Norsk ICOM	291	298
Tidsskriftet Museumsnytt	785	785
Arkivformål		
Landslaget for lokal- og privatarkiv	506	519
Sum	228 716	227 616

¹ Tilskudd til Stiftelsen Fargespill ble for 2014 flyttet fra fagområde scenekunst til allmenne kulturformål

² Tilskudd til Strunkeveko ble for 2014 flyttet fra fagområde musikk til allmenne kulturformål

³ Tilskuddene til Norsk jazzarkiv og Norsk visearkiv ble for 2014 flyttet til Nasjonalbiblioteket

⁴ Tilskudd til Grenland Friteater/Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival ble for 2014 flyttet til post 78.

Budsjettproposisjonens rammebevilgning på Kap 320 post 74 var for 2014 på kr 226 116 mill.kr., en reduksjon på kr 2,6 mill.kr. fra nivået i 2013. Rådets prioriteringsarbeid var krevende, innebar reelle kutt for en del tiltak, og videre at man i liten grad kunne gi økninger eller innlemme nye tiltak på posten.

Søknadene ble behandlet i relevante fagutvalg, som leverte en faglig innstilling til rådet. Prioriteringer ble gjort ut fra vurdering av kunst- og kulturfaglig kvalitet, profesjonalitet og aktivitetsnivå, sammenheng med og relevans for Kulturrådets øvrige ansvarsområde, og tiltakenes rolle og betydning for kunst- og kulturfeltet som helhet. Videre ble det tatt hensyn til geografisk spredning og mangfold.

Dialogen med tilskuddsmottakere har vært gjennomført i form av et møte i mars 2014, der tilskuddsmottakere og søkere til post 74 var invitert. Rådsleder Yngve Slettholm innledet om Kulturrådets forvaltning og forståelse av post 74. Ledere for aktører som er på posten holdt korte innlegg. Administrasjonen gjennomgikk retningslinjene, og det var anledning til å stille spørsmål til rådsmedlemmer, utvalgsmedlemmer og saksbehandlere. Ut over dette har det blitt gjennomført møter mellom administrasjonen og de tilskuddsmottakere og søkere som har bedt om dette, i tillegg til dialog med og oppfølging av de enkelte tilskuddsmottakerne etter behov. I tilfeller hvor det har vært forutsatt en 60/40-fordeling av tilskuddet mellom stat og region, har dette blitt kommunisert gjennom tildelingsbrevene til aktuelle tilskuddsmottakere.

Det ble også gjennomført et dialogmøte i juni 2014 med de regionale kompetansenettverkene for musikk, som er omfattet av 60/40-kravet, hvor dette temaet ble diskutert. I tillegg ble nye retningslinjer for ordningen, som Kulturrådet har utarbeidet på oppdrag fra Kulturdepartementet, presentert for aktørene.

Siden 2007 har Norges korforbund hatt ansvaret for støtteordningen Aktivitetsmidler for kor. Formålet med ordningen er å stimulere til musikalsk utvikling og økt kvalitet i det lokale korlivet. På oppdrag fra Norsk kulturråd gjennomførte Oxford Research en evaluering av støtteordningen Aktivitetsmidler for kor. Rapporten «Syng ut!» ble skrevet av Stine Meltevik og Marthe Rosenvinge Ervik og lagt frem i august 2014. Hovedkonklusjon var at Norges korforbund har forvaltet midlene på en ryddig og oversiktlig måte og i henhold til formålet med ordningen. Imidlertid ble det i evalueringen stilt spørsmål ved den utløsende effekten av midlene, fordi hele 72 prosent av prosjektene som har fått avslag på sine søknader, likevel gjennomførte sine prosjekter som planlagt.

Kap 321 Kunstnerformål – Statens utstillingsstipend

Statens utstillingsstipend for billedkunstnere, kunsthåndverkere og frie fotografer blir administrert av Norsk kulturråd etter delegert myndighet fra Kulturdepartementet.

Søknadsbehandlingen foregår i to trinn, hvor de regionale innstillingskomiteer er trinn én, og den sentrale tildelingskomiteen er trinn to. Søker sender sin søknad til det kunstnersenter som ligger i den regionen hvor søkers første utstilling skal åpne. Kunstnersenteret innstiller inntil 10 søkere med hver sin innstillingssum og begrunnelse. Unntaket er innstillingskomiteen for Akershus og Oslo hvor det innstilles inntil 25 søkere. Både søknadene til de som er innstilt og søknadene til de som ikke er innstilt, sendes til Norsk kulturråd. Den sentrale tildelingskomiteen gjennomgår alle de mottatte søknader. I sitt arbeid tar tildelingskomiteen særlig hensyn til de søkere som er innstilt fra regionene, og prioriterer disse, forutsatt at søknaden ser ut til å fylle tildelingskriteriene og at den kunstneriske kvaliteten etter komiteens vurdering er god nok. Tildelingskomiteen foretar så de endelige tildelinger.

Medlemmene i de regionale innstillingskomiteene blir oppnevnt av distriktsorganisasjonene i Norske Billedkunstnere og Norske Kunsthåndverkere, kunstforeningene i fylket og fylkeskommunen. Medlemmene i den sentrale tildelingskomiteen blir innstilt av Norske Billedkunstnere, Norske Kunsthåndverkere, Norske Kunstforeninger og Forbundet Frie Fotografer og oppnevnes deretter av Norsk kulturråd

Tabell 26: Statens utstillingsstipend

	2013	2014
Antall søknader	202	212
Antall tildelinger	105	121
Avsetning *	3 800 000	4 800 000
Prosentvis tildeling av antall søknader	52 %	57 %

*Dette gir et gjennomsnittlig stipendbeløp på kr 39 669 (tilsvarende 2013: kr 36 190).

Utgifter til forvaltning av utstillingsstipendet	Beløp
Utstillingsstipend 2013, kap 321 post 75	4 800 000
Forvaltning, kap 320 post 01*	276 000

* Regnskapstall pr. 15.01.2015 for sekretariatsutgifter ved Kulturrådet, honorarer, reiseregninger og administrative utgifter til kunstnersentrene. Kulturrådets lønnsutgifter til sekretariatsarbeid (25 % stilling i 3 måneder) er ikke tatt med.

Tabell 27: Statens utstillingsstipend 2014 - regional oversikt. (2013 i parentes)

Fylke	Antall tildelinger	Sum samlet tilskudd
Agder	9 (7)	315 000 (270 000)
Akershus/Oslo	24 (22)	1 035 000 (865 000)
Buskerud	9 (4)	375 000 (145 000)
Hedmark	10 (6)	409 000 (220 000)
Hordaland	10 (6)	357 000 (190 000)
Møre og Romsdal	7 (7)	250 000 (195 000)
Nord-Norge	10 (8)	469 000 (270 000)
Oppland	6 (5)	170 000 (215 000)
Rogaland	9 (10)	380 000 (345 000)
Sogn og Fjordane	1 (1)	50 000 (50 000)
Telemark	8 (7)	315 000 (230 000)
Trøndelag	9 (7)	375 000 (310 000)
Vestfold	6 (7)	170 000 (235 000)
Østfold	3 (8)	130 000 (260 000)
Sum	121 (105)	4 800 000 (3 800 000)

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Kulturrådet innførte elektronisk søknads- og saksbehandling høsten 2013. Dette har bidratt til å sikre at de formelle kravene som stilles til søknadene må innfris før søknaden blir akseptert og til en mer ensartet saksbehandling på tvers av fagområder.

Saksbehandlere i fagadministrasjonen gjør først en forvurdering og der søknader som ikke oppfyller de formelle kravene blir avvist. Saksbehandlerne foretar så første trinn i søknadsvurderingen. Parallelt har utvalgsmedlemmene fått tilsendt søknadene og gjør et forberedende arbeid i forkant av utvalgsmøtet. Rådet har delegert beslutningsmyndighet til utvalgene for tilsagn som er mindre enn 300.000 og der utvalgsmedlemmene er samstemte i vurderingen. Utvalgene foretar andre trinns vurdering og fatter vedtak basert på innspill fra fagadministrasjonen og det enkelte utvalgsmedlems vurdering. Beslutningene går til rådet til orientering.

Rådet kan omgjøre vedtak i utvalget til gunst for en søker. Rådet sluttbehandler tildelinger over 300.000, søknader som går på tvers av utvalgene, tildelinger der det har vært dissens i utvalget og i saker der det kan være politiske og strategisk viktige spørsmål.

Etter at vedtak er fattet, vil søker få tilsendt vilkårene for tildeling og må sende inn et akseptskjema der vilkårene godkjennes. Utbetalinger skjer normalt i to eller flere rater. Første rate blir utbetalt når akseptskjema er sendt inn. Før siste utbetaling skjer, må det være sendt inn regnskap for og rapport på gjennomført tiltak. Når dette er i orden, blir siste rate utbetalt. Kulturrådet holder tilbake midler når sluttrapport ikke foreligger. Kulturrådet kan også kreve midler tilbake, men dette skjer ytterst sjelden. Fagadministrasjonen jobber med å forbedre og forenkle oppfølgingen.

Del V: Vurdering av framtidsutsikter

Arrangører og arenaer

Resultatmål 1: Bidra til utvikling av kulturelt og regionalt mangfold av kulturtilbud av høy faglig kvalitet.

Arrangørfeltet, herunder kommunale og regionale kulturhus og bibliotek vil møte store utfordringer i tiden framover: Bibliotekene endres som resultat av digitalisering av publisering og utlån, kulturhusenes situasjon endres ettersom arrangørfeltet vokser og tilbudet av produksjoner innenfor musikk og scenekunst øker. Fra og med 2015 vil det være etablert tilskuddsordninger for arrangørstøtte innen alle kunstområder i Kulturrådet, der det også gis helårige og flerårige tilskudd til arrangører og arenaer. Avsetningen Arrangørstøtte scenekunst er likevel ennå ikke på et nivå som kan imøtekomme behovene og de kunstneriske ambisjonene til aktørene.

Kulturrådet har de siste årene sett at en del større ombyggings- og oppgraderingsprosjekter strander grunnet utfordringer knyttet til finansiering. Med nye utfordringer for kulturhus og bibliotek vil behovet for midler til bygg og tilpasninger øke ytterligere. Økte rammer vil også kunne gi mulighet til å bidra til oppgradering og ombygging av bl.a. verneverdige bygg til nye formål: f.eks. gårdsbygninger, forsamlingslokaler, grendeskoler, kirker, bibliotek, og slik kunne resultere i bærekraftig vern gjennom ny bruk.

Mange kunstarenaer har ved hjelp av flerårig støtte til arenavutvikling etablert seg som sterke arenaer med profesjonell kunstfaglig ledelse med kompetanse på programmering, kuratering av utstillinger og scenisk produksjon, utvikling av publikumsarenaer, mm. Man ser at slike arenaer har et stort behov for en mer langsiktig drifts-/virksomhetsfinansiering for å utvikle og drive profesjonell og faglig formidling. Stortingsmeldingen for visuell kunst (2011-2012) peker spesifikt på behovet for økt støtte til flere kunsthaller og kunstforeninger på kvalitativt grunnlag. Videre er det fortsatt behov for

målrettet satsing på gode arenaer tilrettelagt for produksjon og formidling av kunst for barn og unge, tverrfaglige arenaer og arenaer som sikrer og fremmer kulturelt mangfold.

Forsøksordninger og spissede satsinger

Resultatmål 2: Bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter

Avsetningen til Allmenne kulturformål/Ymse tiltak er et vesentlig virkemiddel i Kulturrådets arbeid for å styrke samtidens kunst- og kulturuttrykk og bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter. Avsetningen er søkbar under navnet Andre formål, og har hatt en viktig funksjon i å fange opp tiltak/prosjekter som faller utenfor eller går på tvers av de etablerte fagområdene, samt fange opp nye og grensesprengende prosjekter etter initiativ utenfra.

Det har vært en betydelig økning i antallet behandlede søknader i 2014 ift. nivået tidligere år, og tildelingsprosenten har gått ned. Økningen er en naturlig konsekvens av at kunstfeltene generelt preges av tverrfaglige/tverrkunstneriske tendenser.

Avsetningen er Kulturrådets finansieringskilde til igangsetting av forsøksvirksomhet og initiativ på bakgrunn av særlige utfordringer, for eksempel gjennom spissede satsninger og forsøksordninger. Med endringer i roller og oppgaver for Råd og fagutvalg slik det fremkommer i *Gjennomgang av Norsk kulturråd* (2014) vil denne avsetningen være av vital betydning for rådets strategiske funksjon og en tydeligere utviklerrolle.

Kulturvernet

Tendensen de siste fem årene har vært at stadig flere kulturvernprosjekter får avslag på bakgrunn av stramme budsjettammer. En slik utvikling er uheldig for de frie aktørene i kulturvernet, som i større grad enn institusjonene er avhengig av ekstern prosjektstøtte. Det blir særleg vist til behovet for å styrke arbeidet med dokumentasjon og formidling av immateriell kulturarv og handlingsbåren kunnskap. I tillegg er det behov for å styrke kompetansen på og bruken av digitale verktøy i det frie kulturvernet.

Arkiv etter bedrifter, privatpersoner, lag og organisasjoner utgjør en vesentlig, men underrepresentert del av den samlede samfunnsdokumentasjonen. Viktige arkiv må derfor bli bevart og tilgjengeliggjort. Avsetningen må økes med et øremerket beløp til prosjektbasert arbeid med ordning, bevaring og tilgjengeliggjøring av privatarkiv i regi av privatpersoner, bedrifter og frivillige lag og organisasjoner som eier slike arkiv. Kulturrådet forutsetter ved slike prosjekter, at søkerne inngår et faglig samarbeid med arkivinstitusjoner.

Litteraturfeltet

Bokbransjen og litteraturen står midt oppe i en digital omveltning, og hvordan produksjons- og formidlingsleddet vil se ut i framtiden er fremdeles usikkert. Salget av e-bøker utgjør foreløpig ikke en stor andel av litteratursalget i Norge, men i det siste har også strømmetjenester for litteratur blitt lansert i Norge. Disse tjenestene vil ha en annen innretning enn både e-boksalget og e-utlånet, og kanskje treffe leserne og markedet på en annen måte. På samme tid rapporteres det fra Storbritannia at salget av papirbøker tar seg opp i igjen, mens e-boksalget går tregere. Utviklingen går altså ikke bare i én retning. Utlånet og det kommersielle bokmarkedet må kunne eksistere side og side, og Kulturrådet må arbeide videre med hvordan e-bøker skal ivaretas under innkjøpsordningene. I årene framover blir det også viktig å finne ut hvordan backlist-litteraturen i e-bokformat kan og bør ivaretas av bibliotekene, og om dette skal ses i sammenheng med innkjøp gjennom innkjøpsordningene.

De siste årene har det vært en økt kommersialisering av bokmarkedet, med sterkere fokus på bestselgere. Utviklingen går i retning av at mange av de samme bestselgerne som markedsføres i bokhandlene også etterspørres mest i bibliotekene og får høyest oppmerksomhet i media. Uten en systematisk og god formidling i bibliotekene og på andre arenaer vil det være vanskelig å synliggjøre nye forfatterskap og gi befolkningen en reell mulighet til å oppdage nye bøker.

Barn og unge

2015 er foreløpig siste år for forsøksordningen *Kunstløftet*. Fra 2016 blir det viktig å opprettholde det positive fokuset på kunst og kulturprosjekter for barn og unge som *Kunstløftet* har bidratt til og som er tydelig i det økte antallet søknader. Det viktigste blir å sikre at Kulturrådet kan imøtekomme den positive utviklingen på området ved å ha tilstrekkelig midler til å støtte det økende antallet av gode og nyskapende prosjekter rettet mot målgruppen innenfor alle kunstfagområder. I 2015 skal rådet utarbeide en ny struktur for tildelinger til barne- og ungdomskultur som kan innebære at ansvaret for målgruppen vil tilfalle hvert enkelt kunstfelts fagutvalg. Slik vil rådet lettere kunne øremerke den resterende avsetningen til fortsatt faglig spissede utlysninger som driver utviklingen av kunst- og kulturprosjekter for barn og unge videre.

En internasjonal kunstarena

Hovedutfordringen for norske kunstneres deltagelse og arbeid internasjonalt er økt press på eksisterende støtteordninger og at disse ikke er tilpasset endring i kunstuttrykk, produksjonsforhold og kostnader. Det er behov for å styrke finansieringen av kunstproduksjon og formidling i utlandet. Det vises her til Kulturrådets notat til Kulturdepartementet med forslag til tiltak i 2012, samt innspill til stortingsmelding om internasjonalt kulturarbeid. Til tross for stor etterspørsel bidrar den økonomiske situasjonen i Europa og verden for øvrig til at norske kunstnere i større grad må bære utgiftene til visninger på internasjonale arenaer. Når reisestøtte via Utenriksdepartementet er dramatisk redusert for budsjettåret 2015, ser vi at ansvaret for finansieringen av den internasjonale formidlingen i større grad hviler på Kulturrådet.

Forskning og utredning

Kultursektoren har i de senere årene ekspandert både økonomisk og i omfang og kompleksitet. Dette stiller krav til en kunnskapsbasert forvaltning og kunnskap om effekten av kulturpolitiske virkemidler. Også utviklingen av nye kunstuttrykk, produksjons- og formidlingsformer og ikke minst nye samarbeidsformer i kunstimet, krever oppdatert kunnskap. En prioritert oppgave i tiden fremover er å sikre kvalitet i arbeidet med vurdering og analyse på tvers av kunst- og kulturfeltene og slik at Kulturrådet blir i stand til å respondere hensiktsmessig og treffsikkert på utviklingstendenser og behov i kunst- og kulturfeltet, på utviklingen av uetablerte og nye uttrykk, og sikre mer målrettet støtte.

Muligheten til å samle kunnskap og kunne se kunst- og kulturfeltet under ett, er en styrke som gir rådet et godt grunnlag til å iverksette nye satsninger. Denne funksjonen blir ikke mindre viktig ettersom mer og mer av kulturfondets totale avsetning bindes opp i faste ordninger med regulerte krav til hvem og hva det kan søkes støtte til.

Bevaring og dokumentasjon av samtidens kunstuttrykk

I dag eksisterer det ingen plan, infrastruktur eller ansvarlig institusjon som sikrer en systematisk innsamling, bevaring, dokumentasjon, arkivering og distribusjon av "ikke-varige" eller elektroniske kunstuttrykk, som videokunst, performance, lydkunst, installasjoner og nettkunst. Kulturrådet har igangsatt et pilotprosjekt mht. bevaring og dokumentasjon av videokunst. Pilotprosjektet er i dialog med nasjonale aktører på området, men det er behov for en permanent nasjonal satsing og koordinering av relevante fagmiljøer og institusjoner når det gjelder samtidskunstens bevarings- og dokumentasjonsbehov generelt.

Del VI. Årsregnskap for Norsk Kulturfond

Ledelseskommentarer årsregnskapet 2014

Formål

Norsk kulturfond ble opprettet i 1965 og har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig.

Kulturfondet skal stimulere den frie delen av kunst- og kulturlivet og bedre vilkårene for kunstnerisk produksjon og formidling.

Kulturfondet gir i første rekke tilskudd til enkelttiltak og til forsøksvirksomhet på kunst- og kulturområdet. Prioritering av tiltakene skjer ut fra kunst- og kulturfaglig skjønn og de økonomiske rammene for Kulturfondet.

Norsk kulturfond er en nettobudsjettert virksomhet og fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet.

Fondet er underlagt Kulturdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Kulturdepartementet i instruks om økonomi- og virksomhetsstyring. Jeg mener at regnskapet gir et dekkende bilde av Norsk kulturfonds disponible bevilgning, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2014 har Norsk kulturfond disponert en samlet tildeling på utgiftssiden på kr 577 230 000 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Bevilgningen for 2014 er i sin helhet disponert. Tilskudd blir utbetalt i to eller flere rater. Det stilles krav om regnskap og rapport for prosjektet/virksomheten er sendt inn og godkjent av saksbehandler før siste delutbetaling. Utbetaling av tilskudd skjer ikke nødvendigvis i samme år som det er gitt tilsagn.

I mange tilfeller blir tilskudd utbetalt i to eller flere rater og med krav om at rapport og regnskap for prosjektet/virksomheten er sendt inn og godkjent av saksbehandler før gjenstående tilskudd kan utbetales. Manglende rapportering kan få konsekvenser for muligheten til nye tilskudd.

Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til forskrift om tilskudd fra Norsk kulturfond og bestemmelser om økonomistyring i staten. Vedtak om tilskudd fra Norsk kulturfond fattes av Norsk kulturråd (det kollegiale organet) eller den rådet delegerer myndighet til.

Norsk kulturråds fagadministrasjon er sekretariat for Norsk kulturfond og Norsk kulturråd (det kollegiale organet). Utgiftene til sekretariatsoppgavene dekkes innenfor driftsbevilgningen til Norsk kulturråd. Det kollegiale organ har ansvar for post 74, men regnskapsmessig blir det rapportert og omtalt i årsregnskapet for fagadministrasjonen.

Fondets midler er plassert på oppgjørskonto i Norges Bank. Fondets midler blir oppført i kapitalregnskapet ved månedlig likviditetsrapportering. Endringer i beholdning til kapitalregnskapet utgjorde pr 31.12.2014 kr 10 121 363.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2015. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på Kulturrådets/Norsk kulturfonds nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Oslo, 15. mars 2015

Anne Aasheim
Direktør
Norsk kulturråd

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskapet for Norsk kulturfond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer, fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Dette innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt. Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014

Beholdninger rapportert i likvidrapport			
	Note	Regnskap 2014	
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	A	300 519 302	
Endringer i perioden		10 121 362	
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank		310 640 664	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)			
Konto	Tekst	Note	2014
640302	Ordinære fond (eiendeler)	A	310 640 664
810302	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	A	310 640 664
			10 121 363
			10 121 363

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret				
Utgiftskategori	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
0320	Allmenne kulturformål	55	Norsk kulturfond (ettårig prosjekttilskudd)	48 080 000
0320	Allmenne kulturformål	56	Norsk kulturfond (flerårig prosjekttilskudd)	21 678 000
0322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlige rom	55	Norsk kulturfond	37 229 000
0323	Musikkformål	55	Norsk kulturfond (ettårig prosjekttilskudd)	154 905 000
0323	Musikkformål	56	Norsk kulturfond (flerårig prosjekttilskudd)	22 492 000
0324	Scenekunstformål	55	Norsk kulturfond (ettårig prosjekttilskudd)	112 272 000
0234	Scenekunstformål	56	Norsk kulturfond (flerårig prosjekttilskudd)	16 688 000
0326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	55	Norsk kulturfond	154 286 000
0328	Museums- og andre kulturvernformål	55	Norsk kulturfond	9 600 000

Resultatregnskap

	Note	2014
Driftsinntekter		
Inntekt fra overføringer fra andre statlige regnskaper	1	577 230 000
Salgs- og leieinntekter	2	367 626
Andre driftsinntekter	3	6 657 164
Tilfeldige inntekter statskassen		22 288
<i>Sum driftsinntekter</i>		584 277 078
Driftsutgifter		
Lønn og sosiale utgifter	4	4 001 830
Utbetalinger av tilskudd til andre	5	559 232 733
Andre driftsutgifter	6	10 921 152
<i>Sum driftsutgifter</i>		574 155 715
Driftsresultat		10 121 363

Balanseregnskap

	Note	2014
Fordringer		
Kundefordringer	7	1 505 358
Interimskonto andre inn/utbetalinger		2 000
<i>Sum fordringer</i>		1 507 358
Kasse og bank		
Oppgjørskonto i Norges bank	8	310 640 664
Sum eiendeler		312 148 022
Gjeld		
Kortsiktig gjeld		
Skyldig skattetrekk		47 029
Skyldige offentlige avgifter		22 495
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		69 524
Opptjent fondskapital		312 078 498
Sum gjeld og fondskapital		312 148 022

Note 1

Årets tildelte budsjettammer pålydende kr 577 230 000 til Norsk kulturfond

Note 2

Innbetalte deltakeravgifter til dekning av konferanseutgifter i forbindelse med Norsk kulturråds årskonferanse 2014

Note 3

Tilbakebetalinger av underkjente bøker jfr. avtale for statens innkjøpsordning, samt tilbakebetaling av andre prosjekttilskudd

<i>Bevilgningsår</i>	<i>Tilbakebetalinger</i>
2007	60 000
2012	863 360
2013	3 789 964
2014	1 943 840
Sum tilbakebetalinger tilskudd	6 657 164

Note 4

Lønn til prosjekstillinger dekket av fondsmidler utgjorde i 2014	2 096 657
Honorarer, samt godtgjørelse til styre, råd og utvalg var på	568 107
Honorar til selvstendige næringsdrivende utgjorde i 2014	1 260 422
Arbeidsgiveravgift	76 644
Sum lønn og sosiale kostnader	4 001 830

Note 5

Utbetalte tilskudd i regnskapsåret 2014 pålydende kr 559 232 733 fordeler seg på følgende bevilgningsår:

<i>Bevilgningsår</i>	<i>Utbetalt</i>
1998	5 000
1999	12 000
2000	0
2001	0
2002	10 000
2003	100 000
2004	205 000
2005	50 800
2006	495 000
2007	638 100
2008	1 537 000
2009	1 112 300
2010	1 559 729
2011	8 161 253
2012	23 154 922
2013	118 614 443
2014	403 577 186
Sum tilskuddsutbetalinger i 2014	559 232 733

Note 6**Andre driftskostnader**

Frakt og transportkostnader innkjøpsordningen litteratur	7 374 638
Divsere kostnader i forbindelse med årskonferansen 2014	778 908
Reiseutgifter	133 349
Andre driftskostnader	2 634 257
Sum andre driftskostnader	10 921 152

Note 7

Uppgjorte krav om tilbakebetalinger utgjorde pr 31.12.2014	1 505 358
--	-----------

Note 8

Saldo på oppgjørskonto i Norges Bank pr 31.12.2014 var kr 310 640 664. Kontoen i Norges bank er ikke rentebærende.

Kommentarer til notene:

Pga. innføring av ny kontoplan og nytt søknadsbehandlingssystem har det vært vanskelig å få spesifisert fordelingen på type tilskuddsgruppe.

Nedskrivning av kundefordringer utgjorde kr 23 000 i 2014.

VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Litteratur

Den digitale utviklingen

Forfatterens arbeid vil i framtiden også stå sentralt i utviklingen av norsk litteratur. I rapporten, Kunstens Autonomi og kunstens økonomi, nylig overlevert Kulturdepartementet, konstateres det at forfatterens inntekter, på samme måte som andre kunstneres inntekter, er synkende om en isolerer det kunstneriske arbeidet. For skjønnlitterære forfattere konstateres det i tillegg at medianinntekten er svært mye lavere enn gjennomsnittsinntekten, noe som peker på det førstnevnte bestselgerfokus. Disse forholdene understreker viktigheten av Kulturrådets ulike bidrag til forfatterøkonomien når en skal utvikle en sterk og mangfoldig litteratur på norsk i framtiden.

Bokbransjen og litteraturen står midt oppe i en digital omveltning, og hvordan produksjons- og formidlingsleddet vil se ut i framtiden er fremdeles usikkert. Salget av e-bøker utgjør foreløpig ikke en stor andel av litteratursalget i Norge, men i det siste har også strømmetjenester for litteratur blitt lansert i Norge. Disse tjenestene vil ha en annen innretning enn både e-boksalget og e-utlånet, og kanskje treffe leserne og markedet på en annen måte. På samme tid rapporteres det fra Storbritannia at salget av papirbøker tar seg opp i igjen, mens e-boksalget går tregere. Utviklingen går altså ikke bare i én retning. E-bokutlån i norske bibliotek blir i løpet av 2015 gjort permanent i nesten alle innkjøpsordningene. Utlånet og det kommersielle bokmarkedet må kunne eksistere side og side, og Kulturrådet må arbeide videre med hvordan e-bøker skal ivaretas under innkjøpsordningene. I årene framover blir det også viktig å finne ut hvordan backlist-litteraturen i e-bokformat kan og bør ivaretas av bibliotekene, og om dette skal ses i sammenheng med innkjøp gjennom innkjøpsordningene.

I tillegg må Kulturrådet følge med på hvordan den digitale utviklingen påvirker de ulike sjangrene. Kanskje er det enkelte sjangre som først og fremst fremdeles vil komme ut på papir, mens andre utvikles og formidles helt digitalt. Det kan også vokse fram nye litterære uttrykk. Her blir det viktig å reflektere rundt grenseflatene mot for eksempel visuell kunst og dataspill.

Økt konsentrasjon og oppmerksomhet rundt færre titler

Det er et økende behov for formidling av den litterære bredden. De siste årene har det vært en økt kommersialisering av bokmarkedet, med sterkere fokus på bestselgere. Utviklingen går i retning av at mange av de samme bestselgerne som markedsføres i bokhandlene også etter-spørres mest i bibliotekene og får høyest oppmerksomhet i media. Biblioteksforskning viser at utlånet har gått fra et mangfold av verdenslitteratur, norske klassikere, kritikerrost litteratur og lettere underholdningslitteratur til internasjonal bestselgerlitteratur og veldig mye krim. Uten en systematisk og god formidling i bibliotekene og på andre arenaer vil det være vanskelig å synliggjøre nye forfatterskap og gi befolkningen en reell mulighet til å oppdage nye bøker.

Forfatterens levekår

Levekårsundersøkelsen som ble gjort blant kunstnerne i 2006 viste at forfatterinntekter er lave sammenlignet med resten av befolkningen. Kulturrådet anser forfatterne som kjernen i utviklingen av den framtidige norske litteraturen, og ser nødvendigheten av at først og fremst innkjøpsordningene, mens også andre støtteordninger, bidrar til å sikre deres økonomi.

Scenekunst

På scenekunstoprådet er det formidling nasjonalt og internasjonalt som er en viktig utfordring i tiden fremover (jfr budsjettsoknaden for 2015). I tillegg er det viktig å finne en hensiktsmessig dimensjonering mellom ordningene for fri scenekunst og basisfinansiering for å styrke produksjon og formidling av scenekunst med høy kunstnerisk kvalitet.

Arrangørene

Festivaler og andre arrangører av scenekunst er i positiv vekst og kunstnerisk utvikling. De spiller en viktig rolle i å skape et kunstnerisk tilbud på høyt nivå rundt om i landet. Avsetningen Arrangørstøtte scenekunst er ennå ikke på et nivå som kan imøtekomme behovene og de kunstneriske ambisjonene til disse viktige aktørene. På sikt er det ønskelig at nye arrangører utvikler seg som også kan bidra til å sikre et godt tilbud flere steder i landet.

Internasjonal formidling

Scenekunstnere skaper og presenterer sitt arbeid i internasjonale sammenhenger, og i norsk scenekunst gjelder det i stor grad det frie scenekunstheltet. Til tross for stor etterspørsel bidrar den økonomiske situasjonen i Europa og verden for øvrig til at norske scenekunstgrupper i større grad må bære utgiftene til visninger på internasjonale arenaer. Ved siden av Utenriksdepartementets reisestøtte som forvaltes av Danse- og teatersentrum, er Kulturrådets formidlingsordning for scenekunst avgjørende for formidlingen av norsk scenekunst i utlandet. Når UD's reisestøtte nå er dramatisk redusert for budsjettåret 2015, ser vi at ansvaret for finansieringen av den internasjonale formidlingen i større grad hviler på Kulturrådet.

Visuell kunst

Langsiktig finansiering av kunsthaller og kunstforeninger

Noe av behovet for langsiktig og forutsigbar finansiering i det visuelle kunstfeltet er imøtekommet gjennom bevilgningen av friske midler i statsbudsjettet for 2015 til etablering av en arrangørstøtteordning rettet mot kunstnerdrevne visningssteder og kunstfestivaler.

Kunsthaller og kunstforeninger er imidlertid ikke inkludert som målgruppe for denne ordningen. Dette er institusjoner som gjennom en kombinasjon av nyetableringer og etablerte virksomheter med lang historikk, utgjør sentrale regionale formidlingsareaer over hele landet. Stortingsmeldingen for visuell kunst (2011-2012) peker spesifikt på behovet for økt støtte til flere kunsthaller og kunstforeninger på kvalitativt grunnlag. Det dreier seg i hovedsak om Tromsø kunstforening, Oslo kunstforening, Kunsthall Stavanger, Kunsthall Oslo, Kristiansand kunsthall, Grenland kunsthall og Trondheim kunsthall. Det vil både være et viktig kunstpolitisk og regionalpolitisk tiltak å sikre utviklingen av disse institusjonene gjennom substansielle faste driftstilskudd.

Kunnskapsproduksjon

De store endringene i det visuelle kunstfeltet de siste 15 årene; utvikling av nye uttrykk, nye produksjons- og formidlingsformer, nye kunstnerroller og nye formidlingsarenaer, har skapt et behov for systematisk kunnskapsproduksjon. Til tross for stor aktivitet og høy kvalitet er dette kunstfeltets betydning lite synlig i en større samfunnskontekst. Det er derfor viktig at utviklingen i feltet dokumenteres, analyseres og formidles gjennom utredninger og evalueringer.

En internasjonal kunstarena

Hovedutfordringen for norske kunstneres deltagelse og arbeid internasjonalt er økt press på eksisterende støtteordninger og at disse ikke er tilpasset endring i kunstuttrykk, produksjonsforhold og kostnader. Det er behov for å styrke finansieringen av kunstproduksjon og formidling i utlandet. Det vises her til Kulturrådets notat til Kulturdepartementet med forslag til tiltak i 2012, samt innspill til stortingsmelding om internasjonalt kulturarbeid.

Bevaring og dokumentasjon

I dag eksisterer det ingen plan, infrastruktur eller ansvarlig institusjon som sikrer en systematisk innsamling, bevaring, dokumentasjon, arkivering og distribusjon av "ikke-varige" eller elektroniske kunstuttrykk, som videokunst, performance, lydkunst, installasjoner og nettkunst. Kulturrådet har igangsatt et pilotprosjekt mht. bevaring og dokumentasjon av videokunst, men her er det behov for en større nasjonal satsing og koordinering av relevante fagmiljøer og institusjoner når det gjelder samtidskunstens bevarings- og dokumentasjonsbehov generelt.

FoU

Kultursektoren har i de senere årene ekspandert både økonomisk og i omfang og kompleksitet. Dette stiller krav til en kunnskapsbasert forvaltning og kunnskap om effekten av kulturpolitiske virkemidler. Også utviklingen av nye kunstuttrykk, produksjons- og formidlingsformer og ikke minst nye samarbeidsformer i kunstlivet, krever oppdatert kunnskap.

Kulturrådets FoU-virksomhet skal være et kjernemiljø for kultursektorforskning og kunnskapsformidling, med tydelig relevans for aktører, politikere og forvaltning. Kunnskapsprosjektene som iverksettes bidrar til å styrke kunnskapsgrunnlaget for kunst – og kulturpolitikken og dermed til å videreutvikle denne.

Kulturrådet er opptatt av å sikre kvalitet og relevans på det forsknings- og evalueringsfaglige arbeidet. Kulturrådet ser derfor med stor interesse på etableringen av nye forskningspolitiske virkemidler som forskningsprogrammet KULMEDIA i Norges forskningsråd og Nasjonalt kunnskapscenter for kulturnæringer ved Høgskolen på Lillehammer. Sammen med Kulturrådets FoU-virksomhet vil dette være tiltak som kan bidra til en reell styrking av kunnskapssituasjonen på kulturområdet. Kulturrådet er opptatt av å etablere godt samarbeid med disse miljøene for å sikre god arbeidsdeling og kunnskapsutveksling.

Rådet er opptatt av at den forskningspolitiske styrkingen av kultursektoren skal gjøre forskning til et mer relevant grunnlag for politikktutvikling og et tydeligere bidrag til kunnskap og forståelse for sektorens særskilte utfordringer.

Barne- og ungdomskultur

2015 er foreløpig siste år for forsøksordningen *Kunstløftet*. Fra 2016 blir det viktig å opprettholde det positive fokuset på kunst og kulturprosjekter for barn og unge, som *Kunstløftet* har bidratt til.

Avsetningen for barne- og ungdomskultur har på tross av en aktiv satsing fra rådets side på dette fagområdet, hatt en moderat økning utover årlig prisjustering siden 2008. Presset på avsetningen er økende, noe som blir særlig tydelig om man ser på tallene for tildelingsprosent i forhold til avsetning og tilsagn gitt for 2015. Tildelingsprosenten for 2013 var nede i 18, mens gjennomsnittlig tildelingsprosent for hele Kulturfondet var 25. Hele 7, 8 mill.kr. av avsetningen for barne- og ungdomskultur i 2015 er allerede gitt som tilsagn.

Årsaken til det økende presset på området er sammensatt. Et økende antall søknader kan knyttes til *Kunstløftets* aktive innsats overfor aktører i kunstfeltet. Like viktig er at satsingen på *Kunstløftet* har bidratt til en stigende kvalitet på innkomne søknader. I tillegg kommer overføringene av tiltak fra post 74 og 78 til Norsk kulturfond. Med overføringene i 2011 fikk Faglig utvalg for barne- og ungdomskultur ansvaret for å vurdere den årlige virksomhetsstøtten til tiltak som Stamsund Internasjonale Teaterfestival, Den Unge Scenen (DUS), Damini House of Culture, Trafo.no og Cirka Teater. For samtlige av disse virksomhetene har fagutvalget vurdert det som riktig å øke tilskuddene for 2013 og 2014. Økningene i disse tilskuddene er belastet Prosjektstøtte barne- og ungdomskultur. Den samme problemstillingen gjør seg gjeldene for 2015 med overføringen av virksomheter med driftsstøtte over post 74. Når det ikke finnes friske midler til å prioritere virksomheter som trenger økning i driftsstøtte, vil dette måtte belastes frie prosjektmidler, og gå utover rådets mulighet til å støtte nyskapende prosjekter som driver feltet videre.

Det viktigste for barne- og ungdomskulturområdet i perioden framover er med dette å sikre at Kulturrådet kan imøtekomme den positive utviklingen ved å ha tilstrekkelig midler til å støtte det økende antallet av gode og nyskapende prosjekter rettet mot målgruppen, innenfor alle kunstfagområder. I 2015 skal rådet utarbeide en ny struktur for tildelinger til barne- og ungdomskultur som kan innebære at ansvaret for målgruppen tilfaller hvert enkelt kunstfelts fagutvalg. Slik vil rådet lettere kunne øremerke den resterende avsetningen til fortsatt faglig spissede utlysninger som driver utviklingen av kunst og kulturprosjekter for barn og unge videre. Slike utlysninger kan for eksempel gjelde utvikling av gode involveringsprosjekter - prosjekter der barn og unge deltar aktivt i den

skapende prosessen, og utlysninger som imøtekommer behovet for kompetanse om skolen som kunstarena.

Musikk

Arrangører

Kulturrådet har de siste årene fått en betydelig økning av avsetningen for arrangører. Ansvar for et bredt arrangørfelt har samtidig økt, og det er jobbet hardt med å styrke aktørene som sitter på en solid arrangør- og kunstfaglig kompetanse. Vi registrerer en stigende tendens til profesjonalisering hos flere av aktørene som allerede programmerer på høyt nivå. Vektleggingen av helårsarrangører og kulturhus med en langsiktig planlegging kommer til syne i færre, men mer omfattende søknader. Arrangørfeltet er i utvikling, og flere satser tyngre på program med et helhetlig uttrykk hvor utøverne holder et svært høyt nivå. Kulturrådet må være klar til å møte disse endringene og støtte opp om profesjonaliseringen av feltet. Det er svært viktig å bidra til at forutsetningene for å gjennomføre solide produksjoner hos arrangørene i hele Norge styrkes, både private helårsarrangører og kulturhus, slik at musikk på høyt nivå kan nås ut til flest mulig under samme vilkår.

Forenkling og tilpasninger

Søknadsmengden og antall tildelinger på musikkområdet har gått ned, til tross for at avsetningene er økt jevnt de siste årene. Tilsvarende har den prosentvise tildelingen av søknadssummen økt fra 31 % til 36 %. Det betyr at utvalgene i større grad fullfinansierer de beste kunstneriske prosjektene der det er grunnlag for det, samtidig som flere prosjektsøknader avslått (mere til færre). Dette bidrar også til en betydelig forenkling og effektivisering av saksbehandlingsprosessen og rapporteringen.

Det er behov for å tilpasse tilskuddsordninger og søknadsfrister i takt med endringer og behov i musikkfeltet. Musikkseksjonen har i dialog med fagutvalgene satt i gang en prosess hvor vi vurderer å se på mulige sammenslåing av tilskuddsordninger og endring av frister og antall søknadsfrister. Dette arbeidet vil være en del av det strategiske arbeidet for Fondet for perioden 2015-2018, og skal være ferdigstilt innen utgangen av mai.

Post 74 er avvirket med virkning fra 2015, og innlemmet i Kulturfondet. Dette betyr at også disse tilskuddene skal underlegges et kunst- og kunstfaglig skjønn. Dette er virksomheter som skiller seg ut fra enkeltprosjekter, og som til dels vil kreve en annen fagkunnskap og vurderingskompetanse både i administrasjonen og fagutvalgene. Det er viktig at disse virksomhetene blir innlemmet i Kulturfondet og ivarettatt i tråd med virksomhetenes formål og karakter.

Rom for kunst

De ulike kunstområdene er strukturert og organisert på forskjellige måter og kunstfeltet er i stadig endring. Innenfor Rom for kunst er det en kontinuerlig utfordring å følge utviklingen på kunstområdene tett, og bidra til at arenaene er så oppdaterte, relevante og hensiktsmessige som mulig i forhold til produksjon, presentasjon og formidling av mangfoldet av samtidens kunstuttrykk. Det har i de siste årene vært et særlig behov og en utfordring å sikre gode arenaer, visningsrom og infrastruktur for billedkunstområdet. Videre er det fortsatt behov for målrettet satsing på gode arenaer tilrettelagt for produksjon og formidling av kunst for barn og unge, og arenaer som sikrer og fremmer kulturell mangfold.

Nå ut til flere typer arenaer

Kulturrådet følger med interesse utviklingen på arrangørfeltet og utviklingene av bibliotekene som arenaer for formidling av litteratur og andre kunstuttrykk. Både kommunale og regionale kulturhus og bibliotek vil møte utfordringer i tiden framover: Bibliotekene endres som resultat av digitalisering av publisering og utlån, kulturhusenes situasjon endres ettersom arrangørfeltet vokser og tilbudet av produksjoner innenfor musikk og scenekunst øker. Kulturrådet kan spille en rolle for utviklingene

også i disse arenaene i den grad de ønsker å være arena for kunstuttrykkene, for eksempel gjennom tilskudd til ombygging og tilpasning av lokaler for kunstformidling, men også gjennom forsøksordningen for gjesteoppholdsstøtte for arenaer, der mulighet for å finansiere gjesteopphold kan bidra til at kunstnerisk og faglig nivå på produksjon og formidling på arenaen øker.

Kontakt med andre offentlige instanser

Kulturrådet har god kontakt med flere offentlige instanser som arbeider på felt som grenser til Rom for kunst. Vi ser imidlertid at det ligger utfordringer i å få til god og systematisk nok dialog med ledd på statlig nivå, fylkeskommunalt og kommunalt nivå, som (i økende grad med overføring av flere tippemidler) er sentrale instanser både når det gjelder bygg/investeringer og drift av kunst- og kulturarenaer. En bedre kontakt med disse nivåene vil kunne bidra til tydeliggjøring av ansvarsfordeling og at Kulturrådets midler på Rom for kunstfeltet kan virke bedre sammen med lokale og regionale midler.

Kunnskapsproduksjon

På bakgrunn av bl.a. internt notat om den treårige forsøksordningen Arenautvikling, den store utredningen *Lokalt kulturliv i endring* og evalueringen av basisfinansieringsordningen på scenekunst, er det kommet til syne et behov for et mer inngående og spesifikt kunnskapsprosjekt om kunstarenaer og kulturbygg. I 2012 ble det derfor igangsatt en større utredning, som gjennomføres av Uni Rokkansenteret. Prosjektet er noe forsinket, men skal ferdigstilles i 2015. I løpet av 2015 skal det også planlegges en evaluering av forsøksordningen for gjesteoppholdsstøtte 2014-2015.

To konkrete utfordringer 2014-2015:

1) Rammer til bygg og investeringer: Kulturrådet har de siste årene sett at en del større ombyggings- og oppgraderingsprosjekter strandede grunnet utfordringer knyttet til finansiering. Det vurderes derfor som svært viktig at Kulturrådet kan bevilge tilstrekkelig høye tilskudd for å sikre gode prosjekter når det gjelder bygg og investeringer, noe som har vært vanskelig med de mange søknadsbehov som har tegnet seg de senere årene. Med nye utfordringer for kulturhus og bibliotek vil behovet for midler til bygg og tilpasninger øke. Økte rammer vil også kunne gi mulighet til å bidra til oppgradering og ombygging av bl.a. verneverdige bygg til nye formål: f.eks. gårdsbygninger, samlingslokaler, grendeskoler, kirker, bibliotek, og slik kunne resultere i bærekraftig vern gjennom ny bruk.

2) Langsiktig virksomhetsstøtte og utviklingsmidler til arenaene

En helt sentral del av profesjonaliseringen av kunstarenaene gjelder utvikling av det kunstfaglige grunnlaget for produksjon og formidling. Flere nye arenaer, for eksempel kunsthaller og litteraturhus, er karakterisert av profesjonell kunstfaglig ledelse med kompetanse på programmering, kuratering av utstillinger og scenisk produksjon, utvikling av publikumsarenaer mm. Dette utfordrer og stimulerer også mer tradisjonelle arenaer og utvikler feltene. Mange kunstarenaer har ved hjelp av flerårig støtte til arenautvikling fra Rom for kunst siden 2006 etablert seg som sterke arenaer med profesjonell kunstfaglig ledelse. Dette gjelder kanskje særlig visningssteder innenfor visuell kunst, men også flere tverrfaglige arenaer. Kulturrådet ser at mange av disse har et sterkt behov for en mer langsiktig drifts-/virksomhetsfinansiering for å utvikle og drive profesjonell og faglig formidling.

Det er i tidligere budsjettøknader foreslått at det bør etableres en mer permanent arenastøtteordning for utvikling av arenaer med profesjonell faglig formidling og produksjon, bl.a. tverrfaglige arenaer for et allment publikum, tverrkunstneriske virksomheter, nye sjangere og spesialområder. Rammene for Rom for kunst er imidlertid ikke økt på en slik måte at det er mulighet til til både å ivareta etablerte tiltak som har behov for langsiktig drifts-/virksomhetsfinansiering og heve tilskuddene opp på et rimelig nivå, og samtidig ha tilstrekkelige frie midler til nye tiltak og behov. En ev. etablering av en slik ordning bør også sees i sammenheng med flerårig virksomhetsstøtte i Kulturfondet generelt.

Med tiltak overført fra post 74 og post 78 til Norsk kulturfond fra 2011 har Kulturrådet en større mulighet til å anerkjenne behovene for langsiktighet i finansieringen gjennom flerårige tilskudd. Kulturrådet gir også flerårig virksomhetsstøtte gjennom støtteordninger som basisfinansiering av

scenekunst, tilskudd til musikkensembler og tilskudd til musikkfestivaler. Fra og med 2015 vil det vidare være etablert tilskuddsordningar for arrangørstøtte innan alle kunstrområder i Kulturrådet, der det også gis helårige og flerårige tilskudd til arrangørar og arenaer. Man kan tenke seg en type støtteordning for langsiktig støtte/virksomhetsstøtte/driftsstøtte på tvers av fagområdene, som sees i sammenheng med allerede eksisterende ordningar som ivaretar liknende type tilskudd (basisfinansiering, ensemblestøtte, arrangørstøtte, festivalstøtte etc.). Det må da også tas stilling til om en slik arenaordning skal ligge under Rom for kunst-programmet, eller om det skal ivaretas innanfor de ulike kunstrområdenes fagkapitler i Kulturfondet. I den forbindelse er det viktig å være særlig oppmerksom på oppfølging og ivaretaking av tverrfaglige arenaer.

Vidare er det sentralt at Rom for kunst har rammer til å bidra til utviklingsprosjekt innanfor arenafeltet. Man kan for eksempel se for seg at Kulturrådet gjennom spissede utlysningar og tidsbegrensede forsøksordningar vil kunne spille en viktig rolle for utviklingen av profesjonell og faglig formidling ved kunst- og kulturarenaene. Et eksempel på dette er forsøksordningen for gjesteoppholdsstøtte i 2014 og 2015, der arenaer innan alle Kulturrådets kunstrområder kan søke tilskudd til og invitere og honorere høyt kvalifiserte kunstnere og grupper, kuratorer, programskapere eller andre fra inn- og utland, til opphold og samarbeid om kunstprosjekt og programmering på arenaene. Det er også viktig at det avsettes frie prosjektmidler som kan støtte utprøvningsprosjekt, forprosjekt, utvikling av nye arenamodeller mm.

Kulturvern

Tendensen dei siste fem år har vore at stadig fleire kulturvernprosjekt får avslag på bakgrunn av stramme budsjettammer. Ei slik utvikling er uheldig for dei frie aktørane i kulturvernet, som i større grad enn institusjonane er avhengig av ekstern prosjekstøtte. Det blir særleg vist til behovet for å styrkje arbeidet med dokumentasjon og formidling av immateriell kulturarv og handlingsbåren kunnskap. I tillegg er det behov for å styrkje kompetansen på og bruken av digitale verktøy i det frie kulturvernet. Det blir for 2016 søkt om ein generell auke på kr 3 mill.kr.

Arkiv etter bedrifter, privatpersonar, lag og organisasjonar utgjer ein vesentleg, men underrepresentert del av den samla samfunnsdokumentasjonen. Viktige arkiv må difor bli bevart og tilgjengeleggjort. Det blir søkt om ein auke for 2016 på kr 2 mill.kr., øymerkt til prosjektbasert arbeid med ordning, bevaring og tilgjengeleggjering av privatarkiv i regi av privatpersonar, bedrifter og frivillege lag og organisasjonar som eig slike arkiv. Kulturrådet føreset ved slike prosjekt, at søkjarane inngår eit fagleg samarbeid med arkivinstitusjonar.

Det er eit auka behov for samhandling i grenselandet mellom Kulturfondet si avsetting til kulturvern og avsettingane til dei ulike kunstrområda: Store etterslep på dokumentasjon og bevaring av kunstuttrykk er éi utfordring som gjer krav på dialog og fagleg samarbeid mellom kulturarvsaktørar og kunstfeltet. Rådet vil vidare arbeide for å synleggjere museum og arkiv som arena for utprøving av kunstprosjekt som stimulerer til refleksjon kring historie, kulturarv og kulturarvinstitusjonar. Det er ønskeleg å arbeide for at avsettinga til kulturvern blir betre kjent i relevante miljø.

Kulturrådet saknar eit ordskifte rundt kulturvernet si samfunnsrolle, og vil arbeide for meir forskingsbasert kunnskap om og debatt kring aktuelle utfordringar i ei samtid prega av rask teknologisk utvikling, kommersialisering, internasjonalisering og kulturell pluralisme. Kulturrådet vil vidare leggje stor vekt på å stimulere prosjektbasert arbeid med dokumentasjon og formidling av kulturelt mangfald i Noreg, herunder både samisk historie og kultur, nasjonale minoritetar og nyare innvandring.

Andre formål

Avsetningen til Andre formål er et vesentlig virkemiddel i Kulturrådets arbeid for å styrke samtidens kunst- og kulturuttrykk og bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter. Avsetningen har hatt en viktig funksjon i å fange opp tiltak/prosjekter som faller utenfor eller går på tvers av de etablerte fagområdene, samt fange opp nye og grensesprengende prosjekter etter initiativ utenfra. Samtidig er avsetningen Kulturrådets finansieringskilde til igangsetting av forsøksvirksomhet og initiativ på bakgrunn av særlige utfordringer, for eksempel gjennom spissede satsninger og forsøksordninger.

Det har vært en betydelig økning i antallet behandlede søknader i 2014 i forhold til tidligere år, og tildelingsprosenten har gått betraktelig ned. Det er ikke gitt at økningen i sin helhet skyldes økt tverrfaglig aktivitet i kunstfeltene. Andre mulige årsaker kan være at innføringen av elektronisk søknadsportal og nytt oppsett for Kulturrådets nettsider i 2013 har endret måten ordningen kommuniseres til mulige søkere. Støtteordningen har fått økt synlighet på de andre fagområdenes nettsider, og søknader som tidligere ble sendt direkte til fagavsetningene kan ha endt opp hos Andre formål.

Tallet representerer allikevel en økning i antall prosjekter som søker definerer som tverrfaglige. Dette vil i så fall være en naturlig konsekvens av at kunstfeltene generelt preges av tverrfaglige/tverrkunstneriske tendenser – alle feltene har i dag skapende kunstnere, utøvere, produksjoner og verk som opererer i skjæringspunktene mellom ulike kunstarter og målgrupper. Dette representerer en utfordring for Andre formål, siden utviklingen gjør en egen, søkbar ordning for tverrfaglige prosjekter til mer og mer av en anakronisme som kan bidra til ulik behandling av søkere fremfor det motsatte – det råder en viss grad av tilfeldighet omkring hvorvidt søkere finner frem til ordningen eller henvender seg direkte til den fagavsetning prosjektet eller søker har størst tilknytning til.

Fagadministrasjonen har i 2014 gjort forarbeid til et forslag om en større strategisk omlegging av midlene til tverrfaglige og målgruppeorienterte ordninger plassert på Allmenne kulturformål, hvor ansvaret plasseres i de ulike fagavsetningene og respektive fagutvalg. I kunstfeltene foregår det en kontinuerlig brytning mellom tradisjon og nyskaping, mellom kontinuitet og endring. Siden flere tendenser i samtidskunsten går i retning av oppløsning og overskridelse av tradisjonelle institusjonaliserte skiller (sosialt, kulturelt og mellom kunstnere, verk og publikum), bør fagutvalgene for hvert enkelt kunstfelt i større grad enn i dag forpliktes til å tenke tverrfaglighet, formidling, kulturelt mangfold, arenautvikling, og barn og unge naturlig inn under sine respektive ansvarsområder.

En prioritert oppgave i tida framover er å sikre kvalitet i arbeidet med vurdering og analyse på tvers av kunst- og kulturfeltene og fortsette arbeidet med å innrette midlene på Allmenne kulturformål på måter som setter Kulturrådet i stand til å respondere hensiktsmessig og treffsikkert på utviklingstendenser og behov i kunst- og kulturfeltet, på utviklingen av uetablerte og nye uttrykk, med Kulturrådets mandat, strategi og ambisjoner som utgangspunkt og med den kunstneriske utviklingen i feltene som beveggrunn. Muligheten til å samle kunnskap og kunne se kunst- og kulturfeltet under ett, er en unik kvalitet ved rådssystemet, og gir rådet et svært godt grunnlag til å iverksette nye satsninger, som enkeltstående aktører i feltet ikke nødvendigvis har forutsetninger for å gjøre. Denne funksjonen blir ikke mindre viktig ettersom mer og mer av kulturfondets totale avsetning bindes opp i faste ordninger med regulerte krav til hvem og hva det kan søkes støtte til.

Andre formål har også hatt et særskilt ansvar for å ivareta tverrfaglige prosjekter som fremmer kulturelt mangfold, og en ganske stor del av avsetningen har gått til dette formålet – i 2014 hele 11 av 28 bevilgninger. Fra hhv. 2011 og 2013 fikk Faglig utvalg for rom for kunst og andre formål, som forvalter støtteordningen for Andre formål, også ansvar for å vurdere den årlige virksomhetsstøtten til to tiltak som har ligget på faste poster på statsbudsjettet og som bidrar til kulturelt mangfold – Center for Afrikansk Kulturformidling og Transnational Art Productions. Utvalget ser at det er behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget omkring hvordan ulike aktører fungerer og bidrar til å oppfylle det kulturpolitiske målet om kulturelt mangfold og inkludering på kunst- og kulturfeltet, og omkring hva som er bærekraftig dimensjonering av virksomhetsstøtten til disse tiltakene.